

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

**Podpora a rozvoj sociálních služeb pro
rodiny s dětmi v lokalitě Hradec-Rokle**

Kateřina Fišerová, DiS.

Katedra: Sociální práce
Vedoucí práce: PhDr. Jaroslava Šťastná, Ph.D.
Studijní program: Bc.
Studijní obor: Sociální a pastorační práce

Praha 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Podpora a rozvoj sociálních služeb pro rodiny s dětmi v lokalitě Hradec-Rokle“ napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

V Račeticích dne 8. 4. 2023

Fišerová Kateřina, DiS.

Anotace

Bakalářská práce představuje a zkoumá sociální problematiku, sociální služby a aktivity v lokalitě Hradec-Rokle. Na základě provedeného šetření analyzuje nabízené aktivity a služby, využití sociálních služeb a deklarované potřeby uživatelů služeb v této lokalitě. Kvalitativní výzkum v lokalitě zjišťuje rozsah a možnosti rozvoje potřebných sociálních služeb. Bude navržen rozvoj služeb vedoucích ke zlepšení životní situace obyvatel dané lokality.

Klíčová slova

Sociální práce, sociální služby, služby pro rodiny, rozvoj lokality

Summary

The bachelor thesis presents and examines social issues, social services and activities in the locality of Hradec-Rokle. Based on the conducted investigation, it analyzes the activities and services offered, the use of social services and the declared needs of service users in this location. Qualitative research in the locality determines the scope and development possibilities of the necessary social services. The development of services leading to the improvement of the living situation of the inhabitants of the given locality will be proposed.

Keywords

Social work, social services, services for families, locality development

Poděkování

Děkuji především PhDr. Jaroslavě Šťastné, Ph.D. za trpělivé vedení a odborné připomínky během psaní mé bakalářské práce. Poděkování patří také respondentům, za jejich ochotu a otevřenost při rozhovorech. Velký dík patří i mé rodině, která mi byla oporou při procesu psaní této práce.

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	9
1. Sociální práce	9
1.1. Vymezení pojmu sociální práce	9
2. Sociální služby.....	10
2.1. Sociální služby využívané rodinami s dětmi	13
2.2. Další služby pro rodiny s dětmi.....	14
2.2.1. Orgán sociálně-právní ochrany dětí.....	14
2.2.2. Odbory sociálních věcí při městech.....	15
2.2.3. Úřad práce.....	15
2.2.4. Pedagogicko-psychologické poradny	16
2.2.5. Volnočasové aktivity a zájmová centra	16
3. Sociální problematika Kadaňska	17
3.1. Popis spádové oblasti Kadaň	17
3.2. Sociální služby pro rodiny s dětmi v Kadani a okolí.....	18
3.2.1. Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi v Kadani.....	21
3.2.2. Poradny pro rodinu a mezilidské vztahy Kadaň.....	22
3.3. Péče o děti, mládež a rodinu	22
Praktická část.....	24
4. Výzkum	24
4.1. Charakteristika území a prostředí výzkumného šetření.....	24
4.2. Cíl výzkumného šetření	27
4.3. Metody výzkumu.....	28
4.4. Výběr respondentů.....	29
4.5. Příprava a průběh výzkumu.....	30
4.6. Etická hlediska výzkumu.....	32
4.7. Analýza dat	33
4.7.1. Analýza dokumentace SAS Tilia Kadaň, z. s. působící v Hradci ..	34
4.7.2. Analýza polostrukturovaných rozhovorů	37
4.7.3. Analýza pozorování, vyprávění občanů a terénních zápisků	44
5. Návrh rozvoje sociálních služeb v Hradci	45
5.1. Návrh nových sociálních služeb či rozšíření současných služeb	46
5.2. Rozvoj péče a sociálních aktivit pro rodiny s dětmi.....	47
5.3. Způsoby financování	48
Závěr.....	50
Zdroje	53
Veřejně dostupné dokumenty:	53
Seznam literatury:.....	54
Seznam grafů:.....	57
Seznam příloh:.....	57

Přílohy	58
---------------	----

Úvod

Podpora a rozvoj sociálních služeb je jedním ze základních témat současné sociální práce. Rodin, které se dostávají do obtížných situací vzhledem ke geopolitickým a sociálním podmínkám, přibývá. V důsledku tohoto se zvětšuje poptávka po sociálních službách. Reálně poskytované služby často nepokrývají potřeby občanů, či dostatečně rychle nereagují na jejich potřeby. Předkládaná práce je reakcí na tuto situaci, kdy bude proveden výzkum poskytovaných služeb a potřeb obyvatel v dané lokalitě, kde již od roku 2020 pracuji.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou uvedeny důležité informace o tématu sociální práce, sociálních služeb a popisu specifik dané oblasti. Vycházím z dostupných zdrojů odborné literatury, odborných metodik, odborných článků a informací zveřejněných na internetu. První kapitola popisuje výchozí předpoklady pohledu sociální práce, pohledy na její fungování v dnešní době a její specifika v malých obcích. Druhá kapitola pojednává o přehledu sociálních služeb a služeb určených rodinám s dětmi. Je také definováno právní ukotvení pro poskytování těchto služeb. Třetí kapitola se soustředí na popis sociální problematiky v oblasti Kadaňska s důrazem na vystižení specifik dané oblasti.

Praktická část obsahuje seznámení s demografickým popisem zkoumané oblasti a specifiky významné pro pochopení potřeb komunity. Dále je charakterizován výzkumný typ a cíle šetření s dílčími cíli. Ty se zabírají zmapováním poskytovaných služeb dle dokumentace služby SAS Tilia z.s. Kadaň, zjištěním využití služeb obyvateli Hradce, jejich potřebou tyto služby rozšířit a ochotou se do nich zapojit. Posledním dílčím cílem je zhodnocení terénního deníku, který jsem vedla v průběhu výzkumu. Jakým způsobem těchto cílů bude dosaženo, se píše v kapitole o metodách výzkumu, výběru vzorku, strategii výzkumu a etických hlediscích výzkumu. Poslední kapitolou praktické

částí je analýza získaných dat a z toho vyplývající návrh rozvoje sociálních služeb. Cílem bakalářské práce je zjištění, jakým způsobem lze zajistit rozvoj a podporu sociálních služeb pro obyvatele Hradce. Přispět k tomu má důkladné studium situace, zjištění názorů obyvatel a snaha o fundovaný návrh řešení.

Teoretická část

1. Sociální práce

1.1. Vymezení pojmu sociální práce

Sociální práce je v současné době již široce rozvinutý obor, který má dlouhou historii (Matoušek, 2013). Sociální práce se vyvíjela v návaznosti na změny ve společnosti, a tak má různé mandáty, tj. mandáty pro činnost určitých zájmových skupin. Klasicky můžeme popsat dva základní: mandát klientely a mandát státu. V souladu s tím jsou pak řešeny potřeby jednotlivce a potřeby mikrosystémů. Tyto různé složky sociální práce tvoří pole napětí, ve kterém může vzniknout střet zájmů mezi jednotlivými hledisky. Konkrétně existuje napětí mezi podporou na jedné straně a kontrolou na straně druhé (Mannemann, 2018).

Existují mnohé definice sociální práce, které nahlíží tuto činnost různými způsoby. Matoušek vymezuje sociální práci takto „*společenskovědní disciplína i oblast praktické činnosti, jejichž cílem je odhalování, vysvětlování, zmírňování a řešení sociálních problémů (chudoby, zanedbávání výchovy dětí, diskriminace určitých skupin, delikvence mládeže, nezaměstnanost aj.). Sociální práce se opírá jednak o rámec společenské solidarity, jednak o naplňování individuálního lidského potenciálu.*“ (Matoušek, 2016, s. 200) Další pohledy na sociální práci pak uvádí Pěnkava (2023), kdy píše: „*Je zřejmé, že charakterizovat obor, který je zaměřený na různorodé cílové skupiny, jejichž problémy vyžadují specifické způsoby řešení, je komplikované.*“ (Pěnkava, 2023, s. 32)

Při vymezování sociální práce se v odborných diskuzích setkáváme s nejasnostmi v pojetí sociální práce v ČR. Patří mezi ně: „*omezení kvality pomoci sociální práce..., omezení dostupnosti a kvality odborné pomoci sociálních pracovníků rozhodnutím zadavatelů.*“ (Elichová, 2017, s. 10)

Úskalím je takové pojetí sociální práce, které se zužuje jen na sociální služby a politiku sociálních dávek. V tomto ohledu se pak stává, že sociální práce nespádající do těchto kategorií je zanedbávána.

Sociální práce je určitým způsobem specifická v různých oblastech. Na venkově je sociální práce ovlivněna tamější komunitou, která je specifická menším profesním uplatněním, nižší sociální diferenciací, silnější vazbou na historii a nižší schopností reagovat na změny (Prokop, 2019). Malé obce I. typu nemají sociální pracovníky v zakotvené pozici v zákonech o sociálních službách. Často se v těchto oblastech poskytují jen terénní sociální služby a chybí zde bližší znalost potřeb obyvatel. Sociální práce by měla pracovat s historickými, ekologickými, ekonomickými a sociálními zdroji, které lokalita nabízí. Je zde žádoucí, aby sociální pracovník působil v mezioborovém přesahu a využíval komunitních přesahů. Jak uvádí Daley: „*Bez komunitní praxe sociální pracovník jen těžko pro konkrétní lokalitu vybere vhodné typy sociálních služeb, dosáhne jejich zřízení či zpřístupnění a realizovatelných forem podpory pro jejich rozvoj a stabilizaci. Proto bude dále v souladu tohoto diskursu v textu spolu s termínem venkovské obce (ve smyslu slova vesnice) pro jejich obyvatele používán termín venkovské komunity.*“ (Kodymová, 2015, s. 28)

Současné trendy sociální práce se ubírají v horizontu multidisciplinárních týmů, které jsou schopny nejlépe sanovat potřeby osob v tíživé životní situaci (Pěnkava in Křížová, 2023).

2. Sociální služby

Sociální služby lze definovat různými způsoby. Sociální služby podporují a rozvíjejí schopnosti svých uživatelů a zlepšují nebo alespoň zachovávají jejich soběstačnost. Dalším cílem sociálních služeb je budování podpůrných sítí a aktivizace rodinného kruhu. Snížení sociálních, ekonomických

a zdravotních rizik uživatelů sociální služby jsou podle Matouška (2016) i Kosové (2013) hlavními důvody pro jejich poskytování. Sociální služby jsou poskytovány jednotlivcům, rodinám i specifickým skupinám obyvatel. Zaměřují se na zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců sociálních služeb patří zejména senioři, lidé se zdravotním postižením, rodiny s dětmi, ale také lidé, kteří jsou z různých důvodů marginalizováni (MPSV, 2022).

Sociální služby zabezpečují jejich poskytovatelé na základě oprávnění dle zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách, s účinností od 1. 1. 2007. Jde o: *„Všechny služby, krátkodobé i dlouhodobé, poskytované oprávněným uživatelům, jejichž cílem je zvýšení kvality života, případně i ochrana zájmů uživatelů.“* (Matoušek, 2016, s. 203) Sociální služby jsou zapsány v registru poskytovatelů sociálních služeb, který je informačním systémem veřejné správy, vytvořeným a vedeným dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Krajský úřad spravuje listinné podoby registru. Elektronická podoba obsahuje údaje uvedené v § 79 zákona a je veřejně přístupná.

Činnosti podílející se na sanaci rodiny jsou realizovány v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a zákonem č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, především v rozsáhlé novele číslo 134/2006, ve znění pozdějších předpisů (Bechyňová, Konvičková, 2006). Zákon o sociálních službách dělí základní členění na sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Zákon také uvádí formy, jakými je možno služby poskytovat. Popisuje zde pobytové, ambulantní a terénní služby.

Podpora rodiny se nabízí v celém spektru různých služeb, ovšem nejčastěji ve službách sociální prevence, které napomáhají zabránit sociálnímu vyloučení osob. V § 53 je upřesněno, že *„sociálně vyloučené osoby jsou ohroženy krizovou sociální situací, životními návyky a způsoby života vedoucími ke konfliktu se společností, rovněž sociálně znevýhodňujícím prostředím a*

trestnou činností ze strany jiné fyzické osoby.“ (Matoušek, 2007, s. 44) V § 3 zákona č. 108/2006 Sb. se uvádí, že se jedná o „*činnost nebo soubor činností podle tohoto zákona zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení.*“ (Zákony pro lidi, zákon č. 108/2006 Sb. 2023) Sociální začleňování a pomoc rodinám je tedy podle zákona proces, který má zajistit sociálně vyloučeným osobám, nebo osobám ohroženým sociálním vyloučením, příležitosti a možnosti, které jim napomohou plně se zapojit do běžného života společnosti.

Poskytovateli sociálních služeb nejen pro rodiny s dětmi jsou podle § 6 citovaného zákona „*územní samosprávné celky a jimi zřizované právnické osoby, další právnické osoby a ministerstvo a jím zřízené organizační složky státu.*“ (tamtéž) Úkolem a povinností obcí a krajů je postupné vytváření dostačujících podmínek pro vznik a rozvoj sociálních služeb. Ty by měly vést k zjištění skutečných potřeb lidí. Dále poskytují sociální služby nestátní neziskové organizace a fyzické osoby. Podmínky pro poskytování sociálních služeb jsou uvedeny v zákoně 108/2006, který je věnován registraci služeb. Registrace je nutná pro poskytování těchto sociálních služeb. Organizace bez udělení registrace nemohou tyto služby poskytovat a nedosáhnou na finanční dotace určené poskytovatelům sociálních služeb. Dotace pak tvoří většinový příjem pro chod organizace. Nastavený systém financování sociálních služeb je ovšem nejistý a pro každou neziskovou organizaci se stává stresující a zároveň existenční záležitostí.

Významným prvkem sociálních služeb je i jejich tzv. „zasítování“, které se stalo velkým tématem posledních let. Cílem je, aby sociální služby byly jednoznačně vymezeny a reagovaly na potřeby dané lokality. Pilát (2015, s. 39) uvádí: „*V kontextu definování základní sítě sociálních služeb se objevuje i termín, optimální síť sociálních služeb, který většinou zahrnuje všechny žádoucí sociální služby působící na území dané lokality a zohledňující potřeby uživatelů*

dané lokality.“ Tato snaha však často naráží na finanční omezení krajů, které tyto sítě uzavírají a organizace, které chtějí reagovat na potřeby potencionálních uživatelů, nemají šanci se k „zasíťovaným místům“ dostat. Naopak některé služby mohou být zdvojeny.

2.1. Sociální služby využívané rodinami s dětmi

a) Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi je poskytována převážně terénní formou, částečně i ambulantní. Terénní služby jsou ty, které jsou poskytovány rodinám v jejich přirozeném sociálním prostředí. (Matoušek, 2016)

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou definovány klíčovým zákonem o sociálních službách č. 108/2006 Sb., § 65 sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

V tomto zákoně se uvádí: „*§ 65 Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi*

(1) Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

(2) Služba podle odstavce 1 obsahuje tyto základní činnosti:

- a) výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,*
- b) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,*
- c) sociálně terapeutické činnosti,*
- d) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.“* (Zákony pro lidi, zákon 108/2006 Sb., 2023)

Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb. definuje sociální služby. Nespornou výhodou této služby je, že ji lze poskytovat v

přirozeném prostředí klientů a rodiny. Služby terénního typu jsou přínosné zejména v sociálně vyloučených lokalitách, kde se přímou prací pomáhá dosáhnout toho, že děti nejsou odebírány do ústavních zařízení. Velmi však záleží na dovednostech každého jednotlivého pracovníka, který by si měl umět získat důvěru rodiny, se kterou pracuje.

Některé organizace poskytují v rámci těchto služeb aktivity pro rodiče a děti, které se zaměřují na přípravu vstupu dítěte do mateřské školy a následně pak základní školy. Část rodičů totiž dodnes nepochopila, že je povinná předškolní docházka a děti při vstupu do předškolních tříd by již měly znát a umět mnoho věcí.

- a) Raná péče – je terénní, popřípadě ambulantní služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace.
- b) Azylové domy – poskytují služby ve spojitosti se ztrátou bydlení uživatele.
- c) Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež – poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ohroženými společensky nežádoucími jevy.
- d) Krizové služby – krizová pomoc je terénní, ambulantní nebo pobytová služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.
- e) Terapeutické služby jsou služby poskytované jak jednotlivcům, tak i celým rodinám (Matoušek, 2016).

2.2. Další služby pro rodiny s dětmi

2.2.1. Orgán sociálně-právní ochrany dětí

V širším pojetí je institut sociálně právní ochrany dětí vymezen ustanovením § 1 odst. 1 zákona č. 539/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

,který sociálně právní ochranu vymezuje jako ochranu práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochranu oprávněných zájmů dítěte včetně ochrany jeho jmění, jakož i působení na obnovení narušených funkcí rodiny (zákon č. 539/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí). „Cílem tohoto zákona je chránit veškeré zájmy, život a zdraví nezletilých dětí, jsou-li ohroženy.“ (Bechyňová, Konvičková, 2008, s. 25) Tento právní předpis spolu se zákonem o rodině představují hlavní právní předpisy pro výkon sociálně-právní ochrany dítěte.

2.2.2. Odbory sociálních věcí při městech

Působnost obecního úřadu III. typu v oblasti výkonu sociální práce je upravena zejména Zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Realizovat činnosti sociální práce a koordinovat poskytování sociálních služeb na obecní úrovni ukládá sociálním pracovníkům jako povinnost § 92 a § 93 a Zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a § 7, § 64, § 65 Zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

2.2.3. Úřad práce

Občané zde získají ucelenou podporu při řešení svých finančních potíží vycházejících z nedostatečného finančního příjmu. Základní působnost Úřadu práce České republiky je k 1. lednu 2015 v těchto oblastech: příspěvek na péči (zákon č. 108/2006 Sb.), pomoc v hmotné nouzi (zákon č. 111/2006 Sb.), inspekce sociálně-právní ochrany dětí (zákon č. 359/1999 Sb.), dávky pěstounské péče (zákon č. 359/1999 Sb.), zaměstnanost (zákon č. 435/2004 Sb.), státní sociální podpora (zákon č. 117/1995 Sb.), dávky pro osoby se zdravotním postižením (Zákon pro lidi, zákon 73/2011 Sb. 2023).

2.2.4. Pedagogicko-psychologické poradny

Jedná se o školské poradenské zařízení spadající do kompetence školských odborů. Poradny řeší problematiku výchovy, pomoc při procesu vzdělání ve škole a v rodině, volbě povolání a profesní orientaci na základě psychologické diagnostiky. Podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., poskytují PPP speciálně-pedagogické a pedagogicky psychologické poradenství při výchově a vzdělávání žáků. Tyto služby poskytují poradny pro osoby ve věku 3 až 19 let, dále i jejich rodičům a učitelům. Služby poraden jsou bezplatné.

2.2.5. Volnočasové aktivity a zájmová centra

Mateřská centra zajišťují hlavně sociální a výchovně vzdělávací funkci. Programy mateřských center se zaměřují na volnočasové aktivity pro děti a jejich rodiče (výlety, hry, dětská odpoledne apod.), osvětovou činnost a podporu rozvoje dovedností a schopností účastníků. Mateřská centra vznikají obvykle na dobrovolnické bázi. Mateřská centra přirozeně podporují rozvoj komunity a jejich programy jsou často zaměřeny multigenerační. Financování mateřských center je diversifikované. Podporovateli jsou obecní úřady, granty různých nadací, soukromý sektor a stát (zejména prostřednictvím Ministerstva práce a sociálních věcí). Zastřešující organizací je Síť pro rodinu (založena roku 2002 jako Síť mateřských center), která v roce 2021 sdružovala zhruba 260 center (Síť pro rodinu, 2023).

Domy dětí a mládeže (DDM) jsou střediska volného času, která se řídí vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání a zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Zajišťují výchovně vzdělávací činnosti. Realizují pravidelné nebo příležitostné zájmové, výchovné, rekreační nebo vzdělávací činnosti včetně možnosti přípravy na vyučování, táboremou činností aj. Zřizovateli jsou obce, školské úřady, církve a soukromé subjekty (Matoušek, 20

3. Sociální problematika Kadaňska

V této kapitole budou popsána specifika oblasti Kadaňska, která ovlivňují situaci a potřeby jejich obyvatel.

3.1. Popis spádové oblasti Kadaň

Správní obvod obce s rozšířenou působností Kadaň je pátým největším správním obvodem Ústeckého kraje, má rozlohu 449 km², což představuje 8,4 % rozlohy kraje. Obyvatelstvo žije v menších obcích, celkem obvod zahrnuje 19 obcí, z toho tři města. Centrem osídlení je Kadaň a Klášterec nad Ohří, obě města do dvaceti tisíc obyvatel. Správní obvod sousedí se správními obvody Chomutov a Žatec, svou západní až jihozápadní hranicí přiléhá ke Karlovarskému kraji. Přírozenou hranici se Spolkovou republikou Německo tvoří masiv Krušných hor. Cestu do sousední SRN umožňuje hraniční přechod Vejprty – Bärenstein (Město Kadaň, 2022).

V oblasti je vyšší nezaměstnanost a nižší úroveň vzdělání v porovnání se zbytkem České republiky. Obyvatelé mají vzhledem k nízkým cenám jejich nemovitostí malou schopnost migrovat za prací. (ČSÚ, 2022) V devadesátých letech zde proběhl odprodej městských a firemních bytů, které na začátku 21. století začali skupovat soukromí vlastníci, kteří do bytů stěhovali mnoho problémových rodin. Těm se i přes veškerou snahu nedařilo úspěšně adaptovat na nové prostředí (málo pracovních pozic, nízká úroveň mezd, pracovní pozice vyžadující minimálně učňovské vzdělání...) a začala probíhat jejich marginalizace. K tomu přichází vlna romských přistěhovalců ze Slovenska a Rumunska, návrat romských skupin z Anglie a omezení podnikatelských praktik v pohraniční oblasti (prostituce, převážení automobilů z Německa...). Je omezena těžba v povrchových dolech hnědého uhlí, modernizovány provozy elektráren a utlumena zemědělská výroba. Do výrobních provozů průmyslových

zón přicházejí dělníci z Nepálu, Ukrajiny a Slovenska. Místní občané se základním vzděláním mají jen malou šanci získat zaměstnání, či pracují jen za minimální mzdu.

V Kadani a okolí se vytváří oblasti, které se začleňují do tzv. vyloučených lokalit. Jedná se nejprve o okrajové oblasti města Kadaň, mezi které patří Pruněřov a Tušimice. K nim se postupně přidávají i části sídlišť jako je sídliště B a některé domy. V těchto domech se jedná buď jen o byty, či celé domy. Ty slouží jako ubytovny pro pracující cizince. Oficiální ubytovny totiž už nestačí pokrývat poptávku po bytech. Poslední etapou vzniku nových aglomerací, se stávají blízké malé obce a bývalé bytovky státních statků, které již z velké části zkrachovaly. Jedná se o bytovky v obcích Radonice, Pětipsy, Hradec a Krásný Dvoreček. Původní obyvatelstvo z těchto oblastí pomalu odchází a zůstávají pouze rodiny sociálně slabé, staří lidé či patrioti.

3.2. Sociální služby pro rodiny s dětmi v Kadani a okolí

Na základě SWOT analýzy (Město Kadaň, 2023), která byla uveřejněna v Komunitním plánu sociálních a souvisejících služeb na roky 2021–2025 pro město Kadaň a Klášterec n. Ohří zhodnotil tým situaci služeb poskytovaných rodinám takto. V oblasti silných stránek dominuje převážně fungující síť sociálních služeb, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Kadani a Klášterci, vzájemná spolupráce, poradna pro rodinu a mezilidské vztahy a dostatečná nabídka volnočasových aktivit. Slabou stránkou je nedostatek psychologů, psychiatrů a pediaterů, nedostatek kvalifikovaných sociálních pracovníků s erudovanou praxí, nedostatek dostupných bytů a nespolupráce rodin. Nespolupráce rodin může být dle výstupů SWOT analýzy postupně zlepšována kvalitní sociální prací a aktivní motivací všech zainteresovaných lidí. Oblast příležitostí se snaží reagovat na některé slabé stránky. Jedná se hlavně o

motivaci rodin a mládeže ke spolupráci a motivaci mládeže ke vzdělávání, dále zajištění systematizované potravinové pomoci, vytvoření systému pro práci s oběťmi násilí a agresory a lepší práce se zaměstnavateli. „*Největší obavy jsou z nedostatku odborníků, zániku fungujících služeb, nespolupráce neziskového sektoru se samosprávou, stagnujícího statusu sociální práce a tím jejího ohodnocení, nedostatku finančních zdrojů a nezájmu klientů o služby.*“ (Město Kadaň, Komunitní plánování, 2023, s. 35), V oblasti vizí se dozvídáme, že pozornost se bude věnovat např. udržení stávajících služeb, všeobecné podpoře rodin (ze strany obcí a organizací), udržení platformy setkávání poskytovatelů a obcí, dostupnému bydlení pro rodiny s dětmi, dostupným „startovacím“ bytům, dostupným a podporovaným volnočasovým aktivitám. Členové pracovní skupiny se zavázali, že se budou pravidelně setkávat a pracovat s výsledky z oblastí slabých stránek, příležitostí a vizí.

Zpráva také zhodnotila stávající stav. Uvádí, že „*Stávající registrované sociální služby vyjmenované v registru poskytovatelů sociálních služeb na území měst Kadaň a Klášterec nad Ohří popisují 9 poskytovatelů sociálních služeb, kteří poskytují celkem 31 registrovaných služeb.*“ (Město Kadaň, Komunitní plánování, 2023, s. 7)

Dle registru sociálních služeb se jedná o tyto služby:

1. *Domovy sociálních služeb Kadaň a Mašťov*, registrované služby: domovy pro seniory (Mašťov, ul. Sídliště 232), domovy se zvláštním režimem (Mašťov, ul. Sídliště 232), domovy pro osoby se zdravotním postižením, Kadaň (Dvořákova 1128), domovy pro osoby se zdravotním postižením, Kadaň (Březinova 1093), chráněné bydlení.
2. *Město Kadaň Terénní programy* (Centrum sociálních služeb Prunéřov).
3. *Městská správa sociálních služeb Kadaň*, registrované služby: pečovatelská služba, odlehčovací služba, domovy pro seniory.
4. *Naděje „Kadaň“*, registrované služby: odborné sociální poradenství,

chráněné bydlení.

5. *Naděje „Kláštorec nad Ohří“*, registrované služby: odborné sociální poradenství, chráněné bydlení, azylové domy, nízkoprahová denní centra, noclehárny, terénní programy, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež.

6. *Poradna pro rodinu a mezilidské vztahy Kadaň*, registrované služby: odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Kláštorec nad Ohří), sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Kadaň).

7. *Světlo Kadaň*, registrované služby: odborné sociální poradenství, kontaktní centrum Kadaň, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – Klub MOLO, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – Klub Přízemí, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež – Klub Dopatra, terénní programy – Chomutovsko, terénní programy – Kadaňsko.

8. *Městský ústav sociálních služeb Kláštorec nad Ohří*, registrované služby: pečovatelská služba, odlehčovací služby, domovy pro seniory (Registr poskytovatelů sociálních služeb, 2022).

Podpory se rodinám s dětmi dostává i na Odboru sociálních věcí v Kadani a na úřadu práce. Oddělení sociální práce poskytuje pomoc v rozsahu těchto aktivit: sociální kurátor pro dospělé, terénní program, žádosti o místo v domě s pečovatelskou službou, sociální pohřby, výkon veřejného opatrovnictví osobám s omezenou svéprávností, romský a drogový koordinátor, ustanovování zvláštního příjemce důchodu, stanovování úhrad sociálních služeb pro děti svěřené do ústavní výchovy, evidence a distribuce receptů na léčivé přípravky obsahující opiáty a návykové látky, vydávání a výměna parkovacích průkazů přepravujících osoby těžce zdravotně postižené a oddělení sociálně právní ochrany dětí. Pracovnice zde řeší sociálně právní ochranu dětí, výkon funkce opatrovníka při ochraně zájmů nezletilých dětí, náhradní rodinná péče (osvojení, pěstounská péče), dohody pěstounské péče, týrané a zneužívané děti a domácí násilí. (Město Kadaň, Komunitní plánování, 2023)

3.2.1. Sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi v Kadani

V Kadani, Klášterci nad Ohří a okolních obcích je od roku 2016 registrována služba pro rodiny s dětmi od 3 do 18 let. Služba se velmi efektivně osvědčila jako nástroj rozvoje rodičovských kompetencí. Sociálně aktivizační služby vystihuje velká časová náročnost, kdy pracovník nejdříve postupně získává důvěru členů rodiny a pak teprve s nimi může začít pracovat na zlepšení jejich situace, v které se nachází. Zpravidla spolupráce trvá 3 až 9 měsíců. Jeden pracovník může efektivně pracovat s cca 6-10 rodinami v jeden okamžik s ohledem na náročnost spolupráce. Náplní spolupráce je získání a rozvoj sociálních a rodičovských kompetencí, zlepšení života dítěte, úspěšnosti dítěte ve vzdělávání (vč. zápisu dětí do mateřských škol a pravidelné docházky do základních škola a efektivní školní přípravě), praktická finanční gramotnost a hospodaření rodiny, prevence zadlužení a ztráty bydlení, a další činnosti. Dalším důležitým úkolem pracovníků sociální služby je účinná spolupráce s dalšími institucemi, které se podílí na vyřešení situace uživatelů.

Sociálně aktivizační služby společně s rodinami řeší mnohá témata jako jsou rozvoj rodičovských kompetencí, podpora při školní přípravě, shánění zaměstnání, zajištění vhodného bydlení a snaha o jeho udržení. Jak uvádí ve svém výzkumu agentura Median: *„Významnou roli v prevenci ztráty bydlení mohou hrát především neziskové organizace, které prostřednictvím terénní sociální práce zajišťují praktickou každodenní podporu ohroženým rodinám (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi). Jednou z oblastí, kterou pomáhají rodinám řešit, je i otázka bydlení. Specifickou a velmi potřebnou formou pomoci je v tomto kontextu dluhové poradenství.“* (Median s.r.o., 2016, s. 5)

3.2.2. Poradny pro rodinu a mezilidské vztahy Kadaň

Pracovní náplní Poradny pro rodinu a mezilidské vztahy Kadaň je podpora a výpomoc uživatelům služby, kteří se potýkají s problematikou řešení nejrůznějších vlastních trápení, neúspěšným řešením nepříznivé životní situace. Jedná se především o řešení vztahových problémů, nezaměstnanosti, nedostatku prostředků k zajištění základních lidských potřeb, porušování základních lidských práv a svobod. Okruhem osob jsou oběti domácího násilí, osoby v krizi, osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Ve službě odborného sociálního poradenství je prioritou práce s jednotlivcem. Cílem je poskytnutí poradenství, podpory a pomoci osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a chtějí ji řešit nebo předcházet jejímu případnému zhoršování. Dále se snaží pomáhat se zorientovat v sociálních dávkách nebo s problémy s bydlením, v rodině nebo v práci. Pokud je třeba, je možné zprostředkovat uživateli jednu bezplatnou konzultaci u právníka. Podpora je poskytována i osobám se zdravotním postižením či omezením při řešení různých situací (nevypáčení invalidního důchodu, stížnosti proti usnesení apod.). Služba odborného sociálního poradenství je poskytována hlavně ambulantní formou (Tilia Kadaň, z. s., 2023).

3.3. Péče o děti, mládež a rodinu

V Kadani poskytuje své aktivity a služby pro děti, mládež a rodinu mnoho subjektů. Ty aktivně spolupracují se školami, sociálními pracovníky a dalšími organizacemi, aby poskytly potřebné zázemí pro rozvoj dětí a aktivní náplň jejich času. Mezi nejvýznamnější patří:

- a) Radka z. s. – mateřské, dobrovolnické a vzdělávací centrum.

Zřizovatel: Rodiče a děti Kadaně, zapsaný spolek

Internetové stránky: www.radka.kadan.cz

Předmět činnosti: péče o rodinu a děti v Kadani a okolí, kurzy, kroužky, aktivity pro každý věk, pomoc rodinám v tíživé životní situaci, poradenství, vzdělávání, dobrovolnictví, plavání miminek a před plavecký výcvik dětí, rozvoj citu pro přírodu a ochranu životního prostředí.

b) Dům dětí a mládeže „Šuplík“

Zřizovatel: Město Kadaň

Internetové stránky: www.ddmsuplik.cz

Předmět činnosti: výchovně-vzdělávací činnost, která je realizována v zájmových činnostech dětí a mládeže, školské zařízení působící pro oblast využití volného času dětí a mládeže.

c) Pedagogicko-psychologická poradna Kadaň

Zřizovatel: Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje, příspěvková organizace Teplice

Internetové stránky: www.pppuk.cz

Předmět činnosti: přímá práce s dětmi a žáky předškolních zařízení, škol a školských zařízení ve věku od 3 let do ukončení středního nebo vyššího odborného vzdělání, práce s jejich rodiči, a to jak formou individuální péče, tak formou skupinové práce (např. individuální nápravy, grafomotorické kurzy), práce s pedagogickými pracovníky.

Praktická část

4. Výzkum

Cílem výzkumu je zhodnocení sociální problematiky v dané lokalitě. Na základě provedeného šetření budou analyzovány nabízené sociální služby a aktivity pro rodiny s dětmi, využití sociálních služeb a deklarované potřeby uživatelů služeb. Ze získaných dat bude navrženo rozšíření sociálních služeb a další opatření vedoucích ke zlepšení životní situace obyvatel dané lokality. Vzhledem k potřebě výzkumu zaměřeného na detailní poznání problematiky a malého počtu obyvatel Hradce jsem zvolila kvantitativní výzkum. *„Subjektivností a významem, které zkoumaným tématům dávají lidé žijící v určitém prostředí, z něhož zkoumaná témata vyvstávají. Důležitým předpokladem pro dobré zvládnutí kvalitativního výzkumu je schopnost strukturovaného myšlení.“* (Bauman a Gojová, 2014, s. 23). Vše pak podpoří intenzivní a dlouhodobá práce, která je postupně zaznamenávána a přináší tak možný vhled do problematiky dané oblasti.

Jádrem bakalářské práce je fungování sociálních služeb. Avšak při reflexi a hlubším nazření tématu jsem dospěla k názoru, že budu potřebné reflektovat i v rámci služb pro rodiny s dětmi. Je zjevné, že spolu úzce souvisejí a jsou důležité pro naplnění potřeb rodin.

4.1. Charakteristika území a prostředí výzkumného šetření

Místní část Hradec spadá pod obec Rokle v okrese Chomutov v severozápadní oblasti Ústeckého kraje. Leží cca 5 km od města Kadaň. V roce 2021 při sčítání lidu obývalo vesnici 227 občanů. Občané, kteří zde bydlí dlouhodobě, žijí v rodinných domech či dvoudomech. V obci se nachází 26

obytných domů a budov. Třípodlažní bytové domy s čísly popisnými 55–60 obývají především rodiny s dětmi, které zde nestráví více než tři roky života. Výjimkou jsou dvě rodiny starousedlíků, kteří pracují v zemědělském družstvu.

V Hradci ani obci Rokle se nenachází žádná občanská vybavenost. Obyvatelé jsou tedy nuceni využívat nabídky města s rozšířenou působností Kadaň (lékaři, školy, školky, úřad práce, matrika, finanční úřad...). Nachází se zde jen restaurační zařízení Hospůdka, autokemp ATC Hradec s.r.o. a zemědělské družstvo Revital Agro a.s. se sídlem v Litvínově. Občané si mohou vyřizovat úřední věci jen na obecním úřadě v Rokli (trvalý pobyt, hlášení popelnic na svoz odpadů...) a za zbytkem občanské vybavenosti musí dojíždět do Kadaně. Vesnicí prochází místní komunikace III. třídy č.22426, je zde veřejný vodovod a kanalizace zakončená čistírnou odpadních vod. Svoz odpadů zajišťují technické služby města Kadaň, telekomunikace zajišťují dvě veřejné linky a soukromí poskytovatelé mobilního a internetového signálu. Dopravní obslužnost je zajištěna o letních prázdninách železniční dopravou do zastávky Hradec. Autobusovou dopravu do konce roku 2022 zajišťoval Dopravní podnik Karlovy Vary a od roku 2023 společnost Umbrella. Z autobusové zastávky Rokle, Hradec (stojící u bytovek) jezdí přímé spoje do Kadaně šestkrát za den. Další možností je zastávka v Rokli, která je vzdálená 1,5 km a jezdí zde autobusy do Kadaně cca každou hodinu. Informovanost obyvatel zajišťují emailové zprávy, vývěska před obecním úřadem Rokle a místní rozhlas.

V obci Hradec bylo v komunistických dobách hlavním zaměstnavatelem jednotné zemědělské družstvo a přidružená technická podpora. Někteří z obyvatel pracovali v nedalekém lomu či v rozvodných závodech v Hradci. Po revoluci v devadesátých letech došlo k omezení zemědělské výroby a zefektivnění výrobních procesů, což vedlo k omezení pracovních míst. Lidé byli nuceni začít dojíždět do Kadaně a okolí do průmyslových zón. Hradec se začal vylidňovat a šest třípodlažních paneláků zakoupil majitel stavební firmy. Ten

zde začal na přelomu století ubytovávat občany různých etnik z převážně sociálně slabších poměrů. Tito přistěhovalci zpočátku neměli se stávajícími obyvateli problémy. Ke změně dochází po roce 2018, kdy tyto bytovky kupuje podnikatel z Děčína, a začínají se sem stěhovat početné rodiny různých etnik, lidé s problematickou historií a romské rodiny ze Slovenska.

V bytovkách čísel popisných 55–60, kde se nachází 6 bytů v každém domě o velikosti 2+1 až 4+1 o velikosti 78 m až 89 m². Některé byty mají balkóny a každý v blízkosti bytovky železný kontejner místo sklepa. V době výstavby totiž byly bytovky koncipovány jako domy se čtyřmi byty se sklepními prostory. V bytech se vytápí elektrickými kotly, které jsou umístěny v každé bytovce. Ty jsou doplněny solárními panely. Jelikož je u bytovek čistička odpadních vod, kterou je zapotřebí často vyvážet, jsou zálohy na vodné a stočné vysoké. Pětičlenná rodina zaplatí za byt o velikosti 3+1 se všemi poplatky až 19 500 Kč. Vzhledem k uplatnitelným koeficientům na sociální dávky a dávky hmotné nouze, pokryjí příspěvky státu na bydlení maximálně 80 % potřebných nákladů. Jelikož je většina podnájemníků nezaměstnaná či pracuje na černo, míří jejich veškeré dávky na pokrytí nákladů na bydlení a dojíždění. Zbytek obyvatel je evidováno na úřadu práce, nebo jsou právě na rodičovské dovolené. Rodiny jsou často mnohoproblémové s více dětmi pod dohledem pracovníků odboru sociální ochrany dětí. Některé rodiny své problémy řeší častým stěhováním a část z nich je konfrontována s trestnou činností. Vzdelání obyvatel je zde často na základní úrovni vzdělání, jsou často funkčně negramotní nebo dokonce negramotní. Ojediněle se zde objevují lidé s vyučením a maturitou. Většina rodin v době Covid opatření měla problémy se vzděláním svých dětí a v současné době se často řeší i velká absence ve škole. Až na sedm rodin se jedná o stále migrující podnájemníky. V rodinách je časté, že dcery již v době nezletilosti otěhotní a žijí se svými rodiči ve společné domácnosti.

Okolní komunita a soukromé a státní subjekty vnímají obyvatele Hradce jako problémové a lidé s trvalým pobytem v Hradci často zažívají problémy s diskriminací a předsudky. Ať už se jedná o získávání zaměstnání, umístování dětí do školek, či hledání podnájmů v Kadani a okolí. Děti většinou navštěvují mateřské školky a školy v Kadani. Mezi obyvateli Kadaňska se považuje Hradec za adresu poslední nouze. V roce 2022 byl na popud poskytovatelů sociálních služeb v Hradci předložen podnět, aby se tato lokalita zařadila mezi „vyloučené lokality“. Z praktického hlediska mohou posléze různé organizace žádat o rozličné dotace určené pro vyloučené lokality.

Osobně se domnívám, že se v poslední době setkávám s nástupem nového fenoménu-přechodu bývalých ubytovacích kapacit zemědělských družstev a výrobních podniků na ubytovací kapacity pro sociálně slabé obyvatele. (obec Rokle, 2022)

Výzkumná část byla realizována převážně v oblasti Hradce u bytových domů čísel popisných 55–60 a v jejích nejbližším okolí. Dva rozhovory se také uskutečnily v chatové oblasti auto kempu Hradec, tři v zástavbě rodinných domů. Důvodem byl zájem obyvatel této oblasti o pomoc sociálních služeb. Zbytek obyvatel bydlících v Hradci dlouhodobě či starousedlíků pomoc sociálních služeb nevyužívají, či o rozhovory neměli zájem.

4.2. Cíl výzkumného šetření

Cíl výzkumného šetření je analýza sociálních služeb a služeb pro rodiny s dětmi v dané lokalitě, která reflektuje potřeby obyvatel. Hlavní cíl doplní pro upřesnění tři dílčí cíle. První dílčí cíl by měl vést k ucelenému obrazu poskytovaných sociálně aktivizačních služeb organizací Tilia Kadaň, z. s. Druhý dílčí cíl povede k zjištění využití těchto služeb obyvateli Hradce, definování služeb, které občané postrádají, a jejich ochotě zapojení se do jejich fungování. Třetím dílčím cílem bude reflektování osobních zkušeností

ze zúčastněného či pasivního pozorování v této lokalitě, zápisů z narativního výzkumu a vyhodnocení terénního deníku.

Dílčí cíl 1. – Zmapování poskytovaných služeb analýzou dokumentů sociálně aktivizační služby Tilia Kadaň, z. s.

Výzkumné otázky:

- 1) Jaké jsou nabízeny sociální služby v Hradci?
- 2) Jaké služby jsou v Hradci postrádány?

Dílčí cíl 2 - Zjištění postrádaných sociálních služeb obyvateli Hradce.

Výzkumné otázky:

- 1) Jaké sociální služby jste využíval/la, nebo v současné době využíváte?
- 2) Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?
- 3) Jste ochoten/na se zapojit do těchto služeb? A jak?

Dílčí cíl 3 - Zjištění potřebných služeb na základě pozorování a vyprávění obyvatel.

Výzkumná otázka:

- 1) Jaké služby lze ještě v rámci pozorování a nezávazného vyprávění lidí definovat jako potřebné?

4.3. Metody výzkumu

Výzkumná práce byla založena na kvalitativním výzkumu. Strauss a Corbinová (1999) uvádějí, že tento výzkum nedosahuje kvalitních statistických výsledků, proto je vhodný pro výzkum spjatý s životem lidí a jejich chování. *„Kvalitativní metody se užívají k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou*

jevů, o nichž toho moc nevíme.“ (Strauss a Corbinová, 1999, s. 11) Nedostatky reliability lze pozitivně ovlivnit vyšší četností otázek, na které se nám dostává stejných či podobných odpovědí. Dále byla použita dokumentace obsahující statistiky, komunitní plán města Kadaně a studie agentury pro sociální začleňování.

Výzkum zahrnuje pozorování, které bylo jak nezúčastněné, tak zúčastněné. Dále pak studium dokumentace a neformální polostrukturované rozhovory. Tato kvalitativní metoda se ukazovala jako nejprokazatelnější ke zjištění podrobnějších faktů, zachycení důležitých dat a vystihnutí individuálního prožívání. Hendl (2014) vysvětluje, že chceme-li získat vyličení autentického pohledu na svět dotazovaného, je vhodným nástrojem kvalitativního výzkumu hloubkový rozhovor. *“Kvalitativní výzkum se zabývá životními událostmi a vztahy jedinců, jejich specifickým a jedinečným chováním a prožíváním v určitém kontextu. Práce kvalitativního výzkumníka je přirovnávána k činnosti detektiva. Výzkumník vyhledává a analyzuje jakékoliv informace, které přispívají k osvětlení výzkumných otázek, provádí deduktivní a induktivní závěry.*“ (Hendl, 2014, s. 48). Neformální formát bylo zapotřebí zvolit z důvodu obav dotazovaných z jakýchkoliv výstupů, které by byly možné dodatečně zjistit. Všichni zúčastnění však souhlasili s možností parafrázovaných zápisů jejich vyjádření v terénním deníku.

4.4. Výběr respondentů

K volbě respondentů pro výzkum byl použit záměrný výběr a metoda nabalování. Záměrný výběr je definován jako *“je výběr těch jednotek, které samy jsou předmětem výzkumného šetření. Je reprezentativní vzhledem k záměru badatele. Data jsou totožná s cílovou populací. Při použití tohoto postupu je odpovědnost badatele vysoká nejen vzhledem k jeho výzkumnému záměru, ale i*

případným pozdějším snahám o zobecnění výsledných zjištění. Záměrný výběr bývá doménou kvalitativního výzkumu“. (Bauman, Gojová, 2014, s. 112). Výběr nabalováním „snowball sampling“ se používá „*při výzkumu speciálních skupin populace, pro něž neexistují žádné opory výběru, je používána technika nabalování. V tom případě kontaktujeme první výzkumnou jednotku a tu požádáme o informaci o dalších jednotkách vhodných k zařazení atd. Příklad s valící se sněhovou koulí je dostatečně ilustrativní.*“ (Bauman, Gojová, 2014, s. 112).

Záměrný výběr započal s cílem oslovit nejméně jednoho respondenta z každé skupiny obyvatel Hradce. Problém nastal, když některé skupiny respondentů odmítly zapojení do neformálních rozhovorů. Jednalo se především o mladší generaci (20-30) let, muže a starousedlíky. Po čase se však podařilo získat nové respondentky na doporučení jejich kamarádek, které se přihlásily ze své vůle. Výběr vzorku se tedy proměnil na výběr nabalováním, kdy proběhlo mnoho rozhovorů.

Část respondentů potřebovala čas, aby získala důvěru ke spolupráci.

4.5. Příprava a průběh výzkumu

Výzkum byl započat na jaře roku 2021. Tehdy jsem si začala klást otázku, jakým způsobem tuto práci pojmu. Za pomoci myšlenkové mapy bylo vytvořeno několik verzí strategie výzkumu. Byly zde popsány různé metody šetření, potřeby pro výzkum, časový harmonogram a možná rizika výzkumu. Při hodnocení slabých a silných stránek výzkumu bylo vyhodnoceno, že se bude muset zvážit více druhů výzkumu, aby bylo dosaženo vyšší validity zjištění.

Po počáteční euforii, kdy se podařilo realizovat rozhovory, psát terénní deník a studovat veřejně přístupné dokumenty týkající se dané problematiky, bylo zjištěno, že je tento přístup náročný. Zvažovala jsem tedy, že založím výzkum jen na rozhovorech s obyvateli lokality. Nakonec nebyla tato úprava

realizována. Na konci léta roku 2021 po rozvolnění epidemiologických opatření začaly první realizace rozhovorů s obyvateli Hradce, zda by nebyli ochotni se mnou vést rozhovory. Někteří lidé hned odmítli a další uvedli, že s rozhovorem souhlasí, ale odmítají jakýkoliv záznam. Rozhodla jsem se tedy, že budu dělat jen neformální polostrukturované rozhovory, kdy zápisem budou poznámky v terénním deníku. Jestliže respondenti nesouhlasili ani s možností pořizování zápisu z neformálního rozhovoru, požádala jsem je aspoň o možnost zápisu stěžejních informací o postrádaných službách a jejich případném zapojení do jejich činnosti. Čas rozhovorů byl stanoven na odpolední hodiny, či v brzkých hodinách před odjezdem dětí do školy.

Někteří respondenti požádali o vysvětlení, co to sociální služby jsou. Dále pak často uváděli, že jim chybí nejen ty sociální služby, ale chtějí další aktivity pro rodinu a své děti. Domluvily jsme se tedy, že budu reflektovat i tyto informace.

Časový harmonogram polostrukturovaných neformálních rozhovorů, které respondenti dovolili zapsat, byl následující: osm rozhovorů léto až podzim 2021, kdy bylo obyvatelstvo ovlivněno covid opatřeními. Podařilo se získat svolení se zapsáním osmi rozhovorů. Jednalo se o rozhovory respondentů 1-5. V březnu 2022 bylo získáno ústní svolení zaznamenat čtyři rozhovory s dalšími novými respondenty 6-9 a na podzim roku 2022 poslední tři rozhovory respondentů 10-12.

Respondentům jsem vždy položila tři otázky:

1. Jaké sociální služby jste využívala, nebo v současné době využíváte?
2. Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?
3. Jste ochotna se zapojit do těchto služeb? A jak?

Od léta roku 2022 jsem se také začala věnovat intenzivně studiu dokumentů sociálně aktivizačních služeb pro rodinu s dětmi, která poskytují v této lokalitě pravidelně služby během celého týdne a snažila se najít odpovědi na dvě otázky.

1. Jaké jsou nabízeny sociální služby v Hradci?
2. Jaké služby jsou v Hradci postrádány pracovníky služby a jejich uživateli?

4.6. Etická hlediska výzkumu

„Etika ve výzkumu se řídí jednak tzv. procedurální etikou, což jsou obecná pravidla určená zákony České republiky a pravidla vědeckých a výzkumných institucí sepsaná v etických kodexech, na jejichž dodržování dohlíží etické komise. Výzkum obecně nesmí poškodit jeho aktéry a ublížit zkoumané skupině lidí, a to zejména minoritním skupinám.“ (Křížová ed. Kolářová, 2023, s. 96).

Z výše uvedených důvodů je tedy potřeba respektovat soukromí a autonomii účastníků výzkumu. Sami by se měli rozhodnout, zda se výzkumu zúčastní a kolik informací nám sdělí. Výzkumníci by se neměli domáhat informací či někoho přemlouvat. Ve výzkumné situaci je potřeba pracovat se vzájemností, důvěrou a měkkými technikami rozhovorů. Etika výzkumu souvisí i s odůvodněním výzkumu, tedy s potřebou doložit, že výzkum, který chceme provést, má smysl, a že nezkoumáme něco, na co už dříve jiný výzkum odpověděl. To vyžaduje, aby samotnému vstupu do terénu předcházelo pečlivé studium vědecké literatury a výzkumných studií k danému tématu (Flynn, Dermott, 2016).

4.7. Analýza dat

Analýza dat se stala velice náročnou, neboť bylo zapotřebí zpracování tří druhů výzkumných metod. Tyto metody se sice snažily zajistit věrohodnou vypovídací hodnotu. To ovšem neznamená, že zde nebude docházet ke zkreslení, které je způsobeno osobním přístupem jednotlivých respondentů, přístupem výzkumnice, situací v době průběhu rozhovorů a očekáváními zúčastněných.

Při studiu dokumentace bylo pracováno se záznamy spolupráce, záznamy z porad a dotazníky spokojenosti uživatelů služby. Při jejich analýze byly zaznamenávány sociální služby, které uživatelé využívají a postrádají. Často nebyly pojmenovány přesně odborným názvem, ale opisem. V rámci výzkumu bylo rozhodnuto, že i tato data budou brána v potaz. Uveďme jeden příklad. V záznamu čteme, že by matka dcery ráda, aby byla v Hradci kroužky. Nemluví zde přesně o volnočasovém centru, ale „kroužky“, lze do této služby pro rodiny s dětmi zařadit.

Na základě této analýzy byl sestaven seznam kódových slov, která byla posléze použita v neformálních rozhovorech s respondenty a v analýze terénního deníku. Tento seznam se několikrát upravil, neboť k analýze rozhovorů docházelo postupně v období od podzimu 2022 až po únor 2023. Docházelo totiž v průběhu druhé analýzy k záhytu přehlédnutých informací, nálezu části „ztracené“ stránky terénního deníku, která byla vložena ve slovníku sociální práce či hromadě myšlenkových map. Tyto mapy měly vést k hlubšímu pochopení dynamiky skupiny obyvatel a jejich reakci na změny ve společnosti. Kódovaná slova a hesla byla tato: postrádané sociální služby, účast a pomoc na službách, dluhová poradna, K-centrum, volnočasové aktivity, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociální rehabilitace, mateřské centrum, odborné sociální poradenství atd.

4.7.1. Analýza dokumentace SAS Tilia Kadaň, z. s. působící v Hradci

Při analýze dat z dokumentace poskytovatele sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi bylo zjištěno, že tato služba je v Hradci plně využívána. Obyvatelé Hradce při využití této služby nejčastěji řeší problematiku řešení dluhů¹, nezaměstnanosti, zajišťování nového bydlení, podpoře při školní přípravě, zajištění potravinové a hygienické pomoci, podpoře při navazování kontaktu s jinými sociálními službami a službami v okolí (K-centrum, mateřské centrum, dobrovolnické centrum, azylový dům, centrum duševního zdraví, odborné sociální poradenství...), zajištění volnočasových aktivit pro děti, podpora před nástupem do výkonu trestu.

Pracovnice SAS napomáhají při kontaktování jiných služeb a případném zprostředkování zajištění terénní formy jiné služby (K-centrum, Charita Kadaň). Bylo zjištěno, že organizace Tilia Kadaň, z.s. za pomoci projektu „Albert“² zajistila v roce 2021-2022 realizaci volnočasových aktivit nad rámec sociálně aktivizačních služeb. V rámci těchto aktivit se začala tvořit malá skupinka matek s dětmi, které poptávaly „bezpečný prostor, kde se mohou společně scházet“, možnost získání malého záhonku³. Od obyvatelky Hradce vzešla i nabídka, že by ráda přispěla svým umem jako dobrovolnice v sociálních aktivitách či pomoci při kroužcích pro děti. Přesné informace o výstupech jsou uvedeny níže v tabulce, která byla sestavena na základě studia dokumentace sociálně aktivizační služby Tilia Kadaň, z. s., veřejných informací poskytovaných na webových stránkách Charita Kadaň.

¹ Nejedná se o odborné poradenství Dluhové problematiky, ale jen o základní zorientování se v problematice a předání kontaktu na Dluhovou poradnu Kadaň.

² Nadace „Albert“, Projekt Hravě do školy i na prázdniny
<https://tiliakadan.cz/aktuality/nadacni-fond-albert-projekt-hrave-do-skoly-i-prazdniny/>

³ Jedna matka navštívila komunitní zahradu v Praze a ráda by v Hradci měla malý záhonek. Druhá matka navštívila komunitní centrum se zahradou v Anglii.

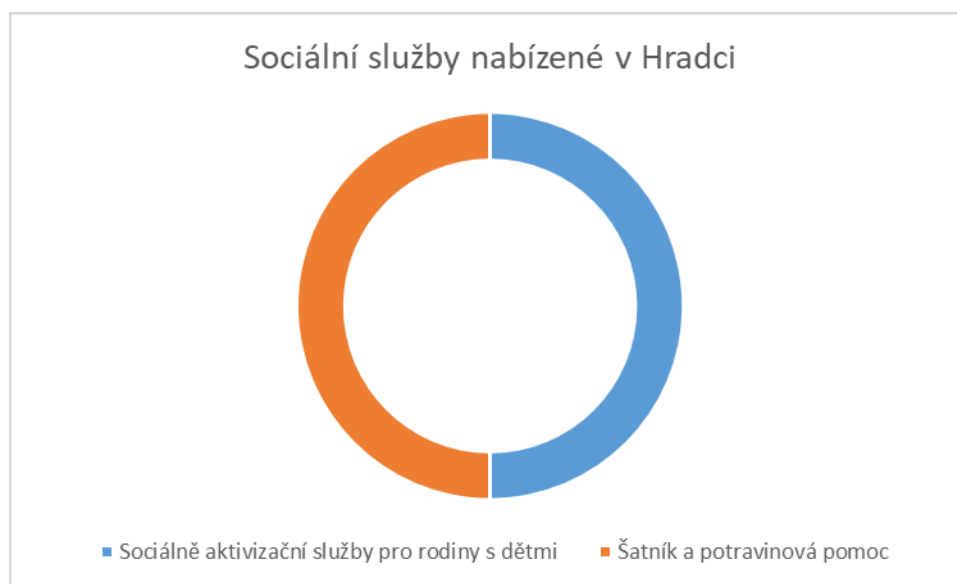
Pro upřesnění byly vypracovány odpovědi na dvě otázky. Výstupy z těchto otázek byly zaneseny do tabulky číslo jedna a dva a grafů číslo jedna a dva.

- 1) Jaké jsou nabízeny sociální služby v Hradci?
- 2) Jaké služby jsou v Hradci postrádány?

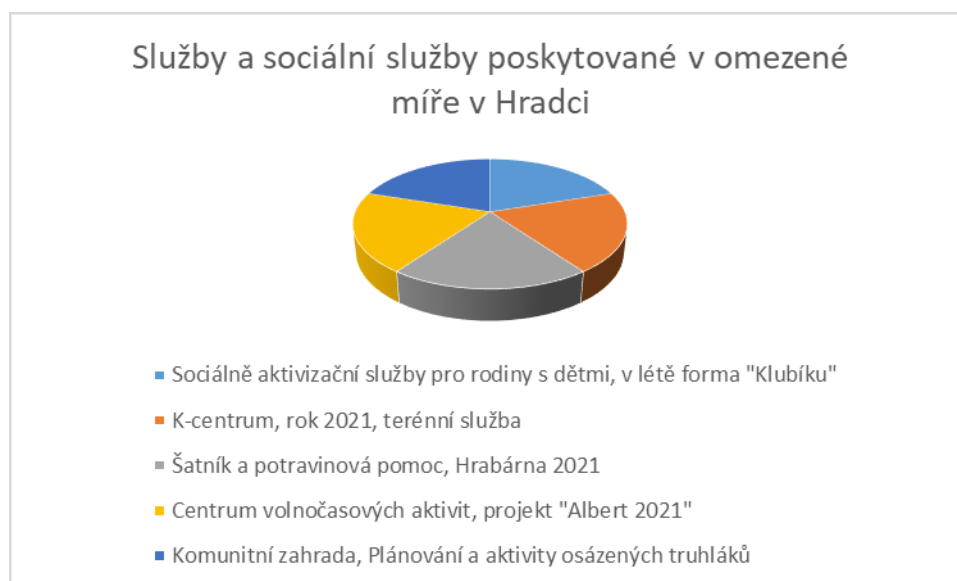
Tabulka číslo 1.- Seznam služeb, které byly zjištěny analýzou dokumentace

Seznam služeb, které zjištěny analýzou dokumentace						
Dílčí cíl 1.						
		Záznamy	Porady SAS	Dotaz. spokoj.	Jiné	Poznámky
1. Jaké jsou nabízeny sociální služby v Hradci?						
Seznam služeb	Zkratky					
Sociální služby						
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	SASRD	1	1	1	1	4 terén, zázemí
Odborné sociální poradenství	OSP					
K-centrum	K-c				1	1 terén
Dluhová poradna	DP					
Nízkoprahové zařízení	NDZM					
Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně znevýhodněné	SAS-S					
Centrum duševního zdraví	CDZ					
Sociální rehabilitace	SR					
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- Klubík	SAS-Kl.					
Azylový dům	AD					
Asistenční služby	AS					
Služby pro rodinu a děti						
Klub matek	KM					
Mateřské centrum	MC					
Šatník a potravinová pomoc	ŠPP	1	1		1	3 SAS Charita, 2021
Dobrovolnické centrum	DC					
Centrum volnočasových aktivit	CVA	1				1 "Albert"2021
Komunitní centrum	KC					
Komunitní zahrada	KZ	1				1 "Albert"2021

Graf číslo 1- Sociální služby nabízené v Hradci.

Graf číslo 2 - Sociální služby poskytované v Hradci omezeně.

Tabulka číslo 2 - Seznam služeb, které jsou v Hradci postrádány.

2. Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?														
Kódy respondentů	R1K	R2N	R3T	R4F	R5H	R6D	R7S	R8L	R9B	R10M	R11J	R12I		
Seznam služeb														
Sociální služby														
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi														
Odborné sociální poradenství	1	1	1	1	1			1		1	1	1	9	
K-centrum							1						1	
Dluhová poradna		1	1	1	1				1		1	1	7	
Nízkoprahové zařízení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	11	
Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně znevýhodněné									1		1		2	
Centrum duševního zdraví		1					1		1	1		1	5	
Sociální rehabilitace	1		1							1		1	4	
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- Klubík			1	1		1	1		1	1			6	
Azylový dům		1	1				1			1			4	
Asistenční služby		1	1						1	1			4	
Služby pro rodinu a děti													0	
Klub matek	1			1	1		1		1				5	
Mateřské centrum	1		1	1			1		1				5	
Šatník a potravinová pomoc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12	
Dobrovolnické centrum	1	1											3	
Centrum volnočasových aktivit	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			10	
Komunitní centrum	1			1	1		1		1	1		1	7	
Komunitní zahrádka	1	1		1	1				1	1		1	7	

4.7.2. Analýza polostrukturovaných rozhovorů

Dvanáct respondentů souhlasilo se zaznamenáním jejich odpovědí. Respondentům byl pro zpracování údajů sestaven kód a jejich zjištěná data byla popsána a zanesena do přehledné tabulky. Kódy respondentů byly R1K, R2N, R3T, R4F, R5H, R6D, R7S, R8L, R9B, R10M, R11J, R12I. Jednalo se o ženy a jednoho muže. Ženy byly ve věku 18 až 64 let, které byly vdané, rozvedené samoživitelky a jedna vdova. Muž byl senior, který žil sám. Všichni respondenti mimo seniora měli děti. Vdova měla ve výchově vnuka. Jejich vzdělání bylo od

neukončeného základního až po maturitu. Všichni respondenti byli závislí na sociálních dávkách. Byly buď na rodičovské dovolené, vedeni na úřadu práce, pobírali invalidní důchod či nebyli zaevidováni a tuto situaci řešili. V průběhu posledních dvou let využívali sociální služby, či se je snažili někde zajistit. Tak tomu bylo u seniora, který se snažil využívat službu OSP v Kadani. Vzhledem k tomu, že byl nemocný a nemobilní, těchto služeb nevyužil.

V průběhu realizace šetření docházelo k mnoha komplikovaným situacím, které byly způsobeny vnějšími vlivy (politická situace, epidemiologická opatření...) a počátečními problémy v komunikaci a před získáním důvěry respondentů. V průběhu šetření proběhlo více než čtyřicet rozhovorů, ale jen u dvanácti respondentů se mi podařilo získat ústní souhlas se zápisy rozhovorů. Zbytek respondentů souhlasil alespoň se zápisem požadovaných služeb či jiných informací. V rámci analýzy dat byla zaznamenána jen ta nejzásadnější data, neboť množství získaných informací by obsáhlo další výzkumnou práci.

V rozhovorech často uváděli respondenti důvody, proč chtějí, aby tyto služby v Hradci byly. Jednalo se o pohodlný život, kdy bude možno děti nechat v péči či služeb v Hradci a moci se věnovat svým věcem. Dále touha po tom, aby děti získaly nějaké návyky a mohly se rozvíjet. Setkala jsem se i s názorem, že když má rodina děti, tak je přece povinnost státu, aby zajistil všechny potřebné služby. Malá část respondentů vnímala rozvoj služeb jako velkou šanci pro danou lokalitu. Na konci výzkumu se mi podařilo realizovat rozhovory alespoň s jedním obyvatelem z každé bytovky, který byl ochoten se nějakým aktivním způsobem zapojit do fungování stávajících či do budoucna budovaných služeb. Jen dva obyvatelé byli však ochotni souhlasit se záznamem jejich dat a to ještě jen jako výstupy do terénního deníku.

Při řešení první otázky bylo zjištěno, že respondentky mají zkušenosti i se službami ze zahraničí, které využil ve výzkumném období. Jednalo se

poznatky z komunitního centra v Anglii, farní zahrady na Slovensku a aktivitách starosty v rámci spolkového domu v Maďarsku a na Slovensku. Byly to okamžiky, kdy v rozhovorech poprvé zazněly slova jako: komunitní místnost a centrum, farní zahrada⁴. V Anglii se zase respondentka setkala s bezplatnou krizovou péčí, kdy bylo rodinám umožněno pravidelné setkávání s terapeutem a sociální pracovníci. Ve Slovenském městě zase mohla jedna respondentka využívat možnost pracovat v dílně, kde jí učili, jak má pracovat a co by mohla v budoucnu dělat. Jelikož to bylo v době ukončení hospitalizace z důvodu psychických potíží, moc jí tato služba pomohla. Další ženy se v průběhu života setkaly s kluby pro matky, kde si zajišťovaly bezplatné oblečení pro děti či chodily do mateřského centra. Ke konci výzkumu se některé respondentky domluvily, že se pokusí v rámci svých možností některé činnosti dělat samy. Uvedly však, že jim k tomu chybí vhodné zázemí, neboť jejich bytové podmínky takové aktivity neumožňují. Také se obávají, že případné návštěvy by mohly do jejich bytu přinést štěnice a šváby.

Podrobnou analýzu dat k otázce: „Jaké sociální služby jste využíval/la, nebo v současné době využíváte?“, jsem uvedla níže v tabulce.

⁴ Farní zahrada měla všechny prvky komunitní zahrady, která zabezpečovala rozvoj kompetencí návštěvníků, fungovala jako podpora při samozásobení i místo odpočinku.

Tabulka číslo 3 - Seznam služeb, které obyvatelé využívají nebo využívali.

Dílčí cíl 2.														
1. Jaké sociální služby jste využívala, nebo v současné době využíváte?														
Kódy respondentů	R1K	R2N	R3T	R4F	R5H	R6D	R7S	R8L	R9B	R10M	R11J	R12I		
Seznam služeb														
Sociální služby														
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1	1	1	1	1		1		1					7
Odborné sociální poradenství		1	1	1	1	1		1	1	1				8
K-centrum	1													1
Dluhová poradna		1	1	1										3
Nízkoprahové zařízení												1		1
Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně znevýhodněné										1				1
Centrum duševního zdraví		1												1
Sociálně rehabilitace				1										1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- Klubík, projekt "Albert"	1		1		1	1	1		1	1				7
Azylový dům				1		1			1					3
Asistenční služby		1					1				1			3
Služby pro rodinu a děti	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			11
Klub matek				1								1		2
Mateřské centrum						1				1	1			3
Šatník a potravinová pomoc	1													1
Dobrovolnické centrum											1			1
Centrum volnoč. aktivit, "Albert"	1													1
Komunitní centrum					1									1
Komunitní zahrádka											1			1

Další otázkou, která byla kladena respondentům, zněla: „Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?“ Respondenti v tomto případě uváděli nejen služby, ale i občanskou vybavenost a další služby. Bylo tedy vždy třeba upřesnit, že se jedná o sociální služby a služby pro rodiny s dětmi. Výčet těch nejdůležitějších je uveden v tabulce číslo čtyři.

Tabulka číslo 4 - Seznam služeb, které obyvatelé Hradce postrádají.

2. Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?														
Kódy respondentů	R1K	R2N	R3T	R4F	R5H	R6D	R7S	R8L	R9B	R10M	R11J	R12I		
Seznam služeb														
Sociální služby														
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi														
Odborné sociální poradenství	1	1	1	1	1			1		1	1	1		9
K-centrum							1							1
Dluhová poradna		1	1	1	1				1		1	1		7
Nízkoprahové zařízení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1		11
Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně znevýhodněné									1		1			2
Centrum duševního zdraví		1					1		1	1		1		5
Sociální rehabilitace	1		1							1		1		4
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- Klubík			1	1		1	1		1	1				6
Azylový dům		1	1				1			1				4
Asistenční služby		1	1						1	1				4
Služby pro rodinu a děti														0
Klub matek	1			1	1		1		1					5
Mateřské centrum	1		1	1			1		1					5
Šatník a potravinová pomoc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		12
Dobrovolnické centrum	1	1											1	3
Centrum volnočasových aktivit	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				10
Komunitní centrum	1			1	1		1		1	1		1		7
Komunitní zahrádka	1	1		1	1				1	1		1		7

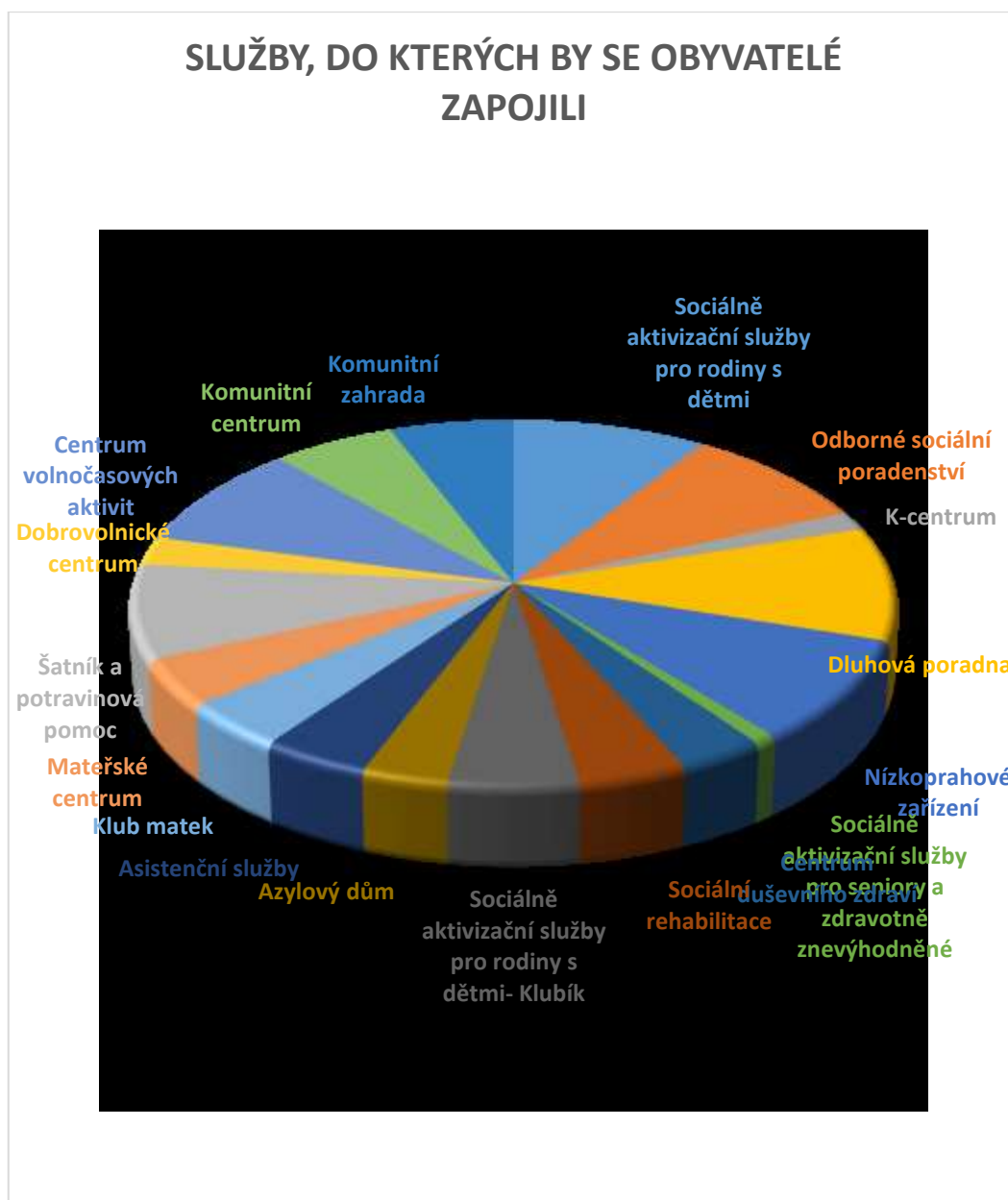
Poslední otázkou tohoto dílčího cíle bylo: „Jste ochotna se zapojit do těchto služeb? A jak?“ Při odpovědích na tuto otázku byli respondenti ostýchaví a několikrát se mi stalo, že svoji odpověď po čase doplnili. Jednalo se hlavně o nabídku případné aktivní pomoci při realizaci těchto služeb, bylo to však vždy vázáno na požadavek spolupráce s pracovníci, na které jsou respondentky zvyklé.

Aktivní zapojení do služeb zvažovali respondenti v těchto oblastech: občasná pomoc při přípravě aktivit, pomoc se seznámením s romštinou, pomoc

v rodinném centru a při volnočasových aktivitách, pomoc s kreativní podporou činností, možnost nabídnutí využití telefonu pro účely potřebných (pomocná správcová), zapojení při pracích v komunitní zahradě atd.

Přesné informace jsou uvedeny níže v grafu číslo 3 a tabulce číslo 5.

Graf číslo 3 – Seznam služeb, do kterých by se obyvatelé Hradce zapojili.

Tabulka číslo 5 - Seznam služeb, do kterých by se uživatelé zapojili.

3. Jste ochotna se zapojit do těchto služeb? A jak? (Aktivně/pasivně)														
Kódy respondentů	R1K	R2N	R3T	R4F	R5H	R6D	R7S	R8L	R9B	R10M	R11J	R12I		
Seznam služeb														
Sociální služby														
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		P		0/11
Odborné sociální poradenství	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		P		0/11
K-centrum			P				P							0/2
Dluhová poradna	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		0/12
Nízkoprahové zařízení	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P		P		
Sociálně aktivizační služby pro seniory a zdravotně znevýhodněné											P			0/1
Centrum duševního zdraví		P					P			P		P		0/4
Sociální rehabilitace		P			A		P		P			A		2/2
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi- Klubík			P	A		P	A	A	P	P		A		3/3
Azylový dům		P	P				P			P				0/4
Asistenční služby		P	P						P	P	P			0/5
Služby pro rodinu a děti														
Klub matek	A			A	A		P		P					3/2
Mateřské centrum	A		P	A			A		P					3/2
Šatník a potravinová pomoc	A	P	P	P	A	P	P	P	P	P	P	A		3/9
Dobrovolnické centrum	A	P										A		2/1
Centrum volnočasových aktivit	A	P	P	P	A	P	P	P	P	P	P	A		3/9
Komunitní centrum	P			P	P		P		P	P		A		1/6
Komunitní zahrada	A	A		P	A				P	P		A		4/3

4.7.3. Analýza pozorování, vyprávění občanů a terénních zápisků

Analýza vedeného terénního deníku, kde bylo pravidelně zaznamenáváno dění v Hradci a fragmenty vyprávění občanů, potvrdila zjištěné výstupy z předešlých cílů. Vnesla do výzkumu přesah potřebného citlivého propojení jednotlivých služeb a důrazu na důvěru obyvatel. Obyvatelé uváděli, že sice chtějí, aby v Hradci něco bylo, ale nestojí o to, aby sem přišla nějaká organizace, která si tu bude „akorát dělat svoje“. Tímto jednostranným přístupem uvítají potravinovou a hygienickou pomoc, možné asistenční služby

a azylový dům. Od azylového domu očekávají dostupné bydlení s podporou při péči o děti. Na druhou stranu mateřské centrum, sociálně aktivizační služby- „Klubík“ a aktivity pro malé děti by měli dělat osoby, kterým důvěřují. Nízkoprahový klub, školní příprava, volnočasové aktivity a K-centrum⁵ mohou být poskytovány kýmkoliv a hlavně zdarma.

Dále pak bylo zjištěno, že se v blízkosti bytovek často potulují malé děti bez dohledu rodičů, či větší děti, které ničí společný majetek. Matky s kočárky využívají dětské hřiště, ale postrádají zázemí na dobu, kdy je špatné počasí. Rodiny, které se čerstvě přistěhují, často těžce hledají pomoc u sousedů, a tak by přivítaly pomoc nějakých dobrovolníků, kteří by jim pomohli. Dříve tuto pomoc poskytovala Charita Kadaň, ale tato služba byla od roku 2022 zrušena.

5. Návrh rozvoje sociálních služeb v Hradci

Z analýzy všech tří dílčích cílů bylo zjištěno, že bude vhodné v Hradci rozšířit sociální služby a doplnit je o služby pro rodiny a děti. Původní záměr této bakalářské práce bylo zmapování sociálních služeb, ale po výzkumu jsem vyhodnotila, že tyto služby úzce souvisí se sociálními službami a bude dobré je do výstupu této práce uvést. Vše by bylo dobré poskytovat v rámci nového komunitního centra, které by poskytovalo vybavené prostory, které by mohly jednotlivé sociální služby a aktivity pro rodiny koordinovaně používat. Příkladem dobré praxe může být komunitní centrum při Charitě ve Šluknově, které v době svého vzniku také poskytovalo různé služby a aktivity v jedněch prostorech. Část služeb by mohla společně využívat komunitní centrum (více v dalších kapitolách, kde je popsán možný harmonogram využití komunitního centra), kdy by se ambulantní služby nabízely v různých časech a byly doplněny o terénní práci. Komunitní centrum by sloužilo i jako zázemí pro všechny terénní

⁵ Mají zájem o preventivní a vzdělávací programy.

služby a pořádané akce komunity. Počítalo by se i s občasným využitím během víkendu. Služba azylového domu by však byla poskytována v jedné bytovce, která by byla pronajata od majitele.

Důležité bude však nejen zřízení komunitního centra, ale i zajištění personálního obsazení. Jisté je, že bude zapotřebí zajistit minimálně 2/3 úvazku komunitního koordinátora, který bude koordinovat práci pracovníků z jiných organizací, které budou služby zajišťovat. Do podpory aktivit se postupně zapojí neformální dobrovolníci z řad obyvatel. Postupně budou motivováni, aby se stali akreditovanými dobrovolníky.

5.1. Návrh nových sociálních služeb či rozšíření současných služeb

Z analýzy všech tří dílčích cílů vyplynulo, že by bylo dobré v Hradci rozšířit sociální služby a doplnit je o další. Tyto výstupy byly konzultovány s dvěma respondentkami, které uvedly, že takovéto nastavení by jim vyhovovalo. Jedna popisovala, že by spíše využila služby pro své děti a druhá podporu při získávání dovedností pro získání zaměstnání. Jednotlivé služby a aktivity by měly být poskytovány některé dny v týdnu, což by se posléze řešilo dle aktuální situace. V návrhu jsou zapsáni i možní zřizovatelé a zajišťovatelé služeb.

- Dluhová poradna – Naděje Kadaň,
- Odborné sociální poradenství – Tilia Kadaň, z. s.
- K-centrum – Světlo Kadaň, z. s.
- Centrum duševního zdraví – Naděje Chomutov
- Nízkoprahový klub – Světlo Kadaň, z. s.

Nízkoprahové kluby pro děti si kladou za cíl, aby připravily děti na úspěšné zvládnutí školní výuky. Jde především o rozvoj kognitivních, řečových a sociálních dovedností a zprostředkování kontaktu s běžnou populací.

- Sociální rehabilitace – město Kadaň, Naděje Kadaň.
- Klub pro matky s dětmi od 3 do 6 let v rámci sociálně aktivizační služby – Tilia Kadaň, z. s. V praxi se těmto službám říká „Klubík“.
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – město Kadaň
- Zřízení azylového domu pro matky s dětmi – zřizovatel této služby není zatím zjištěn.

5.2. Rozvoj péče a sociálních aktivit pro rodiny s dětmi

Je navrženo, aby v Hradci začaly být realizovány tyto aktivity pro rodiny s dětmi. Zpočátku se může jednat o terénní formu a postupem času a po získání vhodných prostor také o aktivity realizované několikrát v týdnu. Inspirace byla vzata na příkladu dobré praxe z Dobré Vody (Kosová, 2013).

- Klub matek – Radka z. s.

Kluby matek často úzce navazují na předškolní kluby. Rodiče těchto dětí mohou využít nabídky těchto klubů pro společné setkávání. Získávají zde informace a sdílejí své zkušenosti zaměřené nejen na výchovu a vzdělání dětí, ale i inspiraci pro svůj osobní růst. Rodiče se zde dozvídají pomocí přednášek a besed potřebné informace pro zdárný proces výchovy dětí.

- Mateřská centrum – Radka z. s.

Mateřská centra mohou poskytnout podporu rozvoje dětí od nejtělejšího věku. Ve vyloučených lokalitách jsou jen ojediněle. Rodiče tedy musí často dojíždět se svými dětmi do těchto center. V těchto případech je často potřebná pomoc sociálních pracovníků v celkové podpoře, aby byla rodina schopná realizovat pravidelné návštěvy.

- Šatník a potravinová a hygienická pomoc ce – zajišťováno Charitou Kadaň, pod vedením pana Palečka a dobrovolníků (neformálních) z Charity Kadaň.
- Dobrovolnické centrum – zaštitěno dobrovolnickým centrem, Radka z. s.
- Centrum volnočasových aktivit – které by bylo zprvu provozováno jako terénní program, placený z projektů „Albert“, „ČEZ“ a Tříkrálové sbírky. Zastitujícími organizacemi by byly organizace Tilia Kadaň, z. s., Charita Kadaň a Světlo Kadaň, z.s.
- Komunitní centrum, by bylo zřízeno za podpory majitele bytovek, který by poskytnul jeden z přízemních bytů. Zastřešující organizací by měl být nově vzniklý zapsaný ústav, který by se věnoval vzniku komunitní práce.
- Komunitní zahrádka – by vznikla za podpory majitele bytovek, pod záštitou několika žen z Hradce pod vedením dobrovolnice, která je vzdělána v zahradní a krajinné tvorbě a věnovala se již zahradní terapii.
- Zřízení pozice komunitního pracovníka – s ohledem na soubor navrhovaných služeb a potřeby komunity je zapotřebí zajištění pracovní pozice komunitního pracovníka. Ten by měl být znalý prostředí, poskytovaných služeb a mít důvěru obyvatel. Jak uvádí Kosová (2013): *„Komunitní pracovník je sám svým nástrojem práce. Jeho osobní příklad...“*. (Kosová, 2013, s. 93) On se totiž s přispěním komunity stává spolutvůrcem rozvoje dané lokality.

5.3. Způsoby financování

Financování sociálních služeb a služeb pro rodiny s dětmi je velice náročné. Mělo by se hlavně opírat o již zavedené sociální služby v Kadani a okolí, které jsou již zařazeny v síti sociálních služeb Ústeckého kraje. Mělo by se jednat o sociálně aktivizační služby (Světlo z. s. a Tilia Kadaň, z. s.), dluhová

poradna (Naděje), odborné sociální poradenství (Naděje, Tilia Kadaň, z. s.), centrum duševního zdraví (Chomutov), nízkoprahové zařízení (Světlo Kadaň, z. s.), sociálně aktivizační služby pro seniory a azylový dům by bylo ještě třeba do sítě zaregistrovat, buď v nové organizaci, či rozšířit kapacitu služeb stávajících.

Dalším zdrojem příjmů by se měly stát projekty Místní akční skupiny Vladař, Ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva školství a tělovýchovy, Ministerstva vnitra (podpora dobrovolníků), Evropské sociální fondy, Operační program zaměstnanosti-plus, Euroregion Erzgebirge/Krušnohoří – Interreg VI a malé dílčí projekty „Albert“, „ČEZ“ a dárce z řad občanů, firem a institucí. Nejednalo by se vždy jen o finanční podporu, ale i o pomoc při vybavení prostorů, zajištění potřebného materiálu a podpora při dalším vzdělávání.

Závěr

Bakalářská práce mapovala sociální problematiku, sociální služby a aktivity v lokalitě Hradec-Rokle. Na základě provedeného šetření, analyzovala nabízené aktivity a služby, využití sociálních služeb a deklarované potřeby uživatelů služeb v této lokalitě. Za pomoci tří metod kvalitativního výzkumu v lokalitě byl zjištěn rozsah potřebných sociálních služeb a služeb pro rodiny s dětmi a byl navržen rámcový rozvoj služeb vedoucích ke zlepšení životní situace obyvatel dané lokality.

Bylo zjištěno, že v současné době poskytované služby nepokrývají potřeby obyvatel Hradce. Obyvatelé tím pádem nedokáží plnohodnotně naplňovat potřeby svoje a dětí. Snaží se to řešit v rámci možností za pomoci sociálně aktivizačních služeb Tilia Kadaň z. s. anebo dojíždějí do Kadaně, kde jsou nabízeny služby ve větší míře. To je ale vzhledem k nutnosti dojíždět, časovému nastavení služeb a finanční náročnosti často obtížné. Děti pak svůj volný čas tráví bezcílným potloukáním po Hradci a rodiče jsou doma. Výzkum zjistil, že aby byly dostatečně sanovány potřeby obyvatel Hradce, bylo by zapotřebí zde založit nízkoprahový klub s širokou nabídkou volnočasových aktivit a podporou při školní přípravě. Dále pak zřízení komunitního centra, které by se stalo zázemím pro poskytování dalších sociálních služeb, jako jsou K-centrum, dluhová poradna, centrum duševního zdraví, mateřské centrum atd. Jelikož by se jednalo o potřebu střídání několika služeb v jednom prostoru, byl navrhnout časový harmonogram poskytovaných služeb.

Vlastní zjištění, že někteří obyvatelé sami definovali potřebu dalších služeb a jakéhosi komunitního centra poskytujícího všechny služby pod jednou střechou, je inspirující. Obyvatelé často neuměli služby přesně popsat, ale vize spolkového klubu s různými aktivitami, které by s profesionálními sociálními

službami, službami pro rodiny s dětmi a i za jejich přispění mohly vést k větší participaci komunity a rozvoje obyvatele na základě podpory jejich autonomie a osobních přání.

Byla jsem velice překvapena, že obyvatelé byli schopni definovat své potřeby a nebáli se po určitém čase o tom mluvit. Jejich ochota se případně zapojit do chodu těchto služeb, či dokonce přispět aktivní pomocí mě potěšila. Jsem si vědoma, že se jedná o malou část obyvatel Hradce, kteří jsou ochotni osud své pospolitosti vzít v rámci svých možností do svých rukou. Ovšem sociální služby a služby pro rodiny s dětmi jim k tomu mohou být velkou pomocí. Mohou se tedy stát pozitivními vzory pro ostatní občany Hradce, kteří zde pobývají jen na krátký čas, či se raději nechají službami jen saturovat.

Nutností bude zajištění komunitního pracovníka, který by pomohl obyvatelům a organizacím zajistit potřebné služby a aktivity. Aktivně by se podílel na práci multidisciplinárního týmu, který by reflektoval potřeby dané oblasti a jejich obyvatel.

Jestliže se podaří za pomoci již aktivních služeb a dalších subjektů podpořit rozvoj služeb, o které mají obyvatelé zájem, docílíme nejen štěstí této komunity, ale zdejší příběh se bude moc stát inspirací pro jiné lokality. Nový fenomén bývalých bytových komplexů zemědělských družstev na malých vesnicích, které se pomalu mění v lokality s vysokou kumulací problémových jevů, kde dochází ke koncentraci rodin s dětmi, se v regionu severních Čech stává určitou normalitou. Je tedy zapotřebí tento jev začít řešit a aktivně do něj zapojit obyvatele oblasti.

Velkou pomocí tomu mohou být evropské sociální fondy, rozličné projekty a ochota neziskových organizací se aktivně na tomto podílet. Vše může být doplněno stabilní sítí sociálních služeb a služeb pro rodiny s dětmi, které podporují obce či místní akční skupiny.

Seznam zkratek:

ČR	- Česká republika
ÚP	- úřad práce
PPP	- pedagogicko psychologická poradna
Sb.	- sbírka
SAS	- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
OSP	- odborné sociální poradenství
K-c	- krizové centrum
DP	- dluhová poradna
NDZM	- nízkoprahové zařízení
SAS-S	- sociálně aktivizační služby pro seniory
CDZ	- centrum duševního zdraví
SR	- sociální rehabilitace
SAS-Kl.	- sociálně aktivizační služby „Klubík“
AD	- azylový dům
AS	- asistenční služby
KM	- klub matek
MC	- mateřské centrum
ŠPP	- šatník a potravinová pomoc
DC	- dobrovolnické centrum
CVA	- centrum volnočasových aktivit
KC	- komunitní centrum
KZ	- komunitní zahrádka
ČOV	- čistička odpadních vod
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	- Ministerstvo vnitra
MAS	- Místní akční skupina
MMV	- Ministerstvo pro místní rozvoj
ESF	- Evropské sociální fondy
OPZ+	- Operační program zaměstnanosti +

Zdroje

Veřejně dostupné dokumenty:

Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb na roky 2021-2025 - město Kadaň. Město Kadaň - město Kadaň [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-kadan.cz/cs/mesto/rozvoj-mesta/komunitni-planovani/komunitni-plan-socialnich-a-souvisejicich-sluzeb-na-roky-2021-2025.html>

Strategie sociálního začleňování 2014 – 2020. Průvodce [online]. Copyright © [cit. 05.04.2023]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2014-2020>

Nalezené předpisy - Zákony pro lidi. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 05.04.2023]. Dostupné z: [https://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=Z%C3%A1kon%20%C4%8D.%20108%2F2006%20Sb.%2C%20o%20soci%C3%A1ln%](https://www.zakonyprolidi.cz/hledani?text=Z%C3%A1kon%20%C4%8D.%20108%2F2006%20Sb.%2C%20o%20soci%C3%A1ln%20)

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam literatury:

BAUM, Detlef a GOJOVÁ, Alice. Výzkumné metody v sociální práci. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Fakulta sociálních studií, 2014.

BECHYŇOVÁ, Věra, KONVIČKOVÁ, M. Sanace rodiny. 1. vyd. Praha: Portál, 2008.

BINTEROVÁ, Zdena, a kol. Obce chomutovského okresu. Chomutov: Okresní muzeum v Chomutově, 2002.

COLLEGIUM. Sociální služby I., Praha: Asociace poskytovatelů sociálních služeb, 2017.

GEIST, Bohumil. Sociologický slovník. Praha: GAVORA, 1993.

ELICHOVÁ, Markéta. Sociální práce. Praha: Grada, 2017.

HRUBEŠ, Jan. Práce s rodinami v sociálně vyloučených lokalitách. Praha: Úřad vlády ČR-Odbor pro sociální začleňování (Agentura), 2014.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu, základy kvantitativního výzkumu. Vydání 1. Praha: Grada Publishing, 2007.

KŘÍŽOVÁ, Eva (ed.). Sociální práce v mezioborové perspektivě. Praha: Karolinum, 2023.

KOSOVÁ, Jana a kol. Mít život ve svých rukou, metoda komunitní práce. Praha: Český západ, o.s. a Fakulta humanitních studií společně s obecně prospěšnou společností Cheiron, 2013.

LOUČKOVÁ, Ivana. Integrovaný přístup v sociálně vědním výzkumu. Praha: SLON, 2010.

MANNEMANN, Hugo. Einführung in die Soziale Arbeit. 2. vydání. Nomos, Baden-Baden 2018.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. Sociální služby. 1. vyd. Praha: Portál. 2007.

MATOUŠEK, Oldřich. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2003.

MATOUŠEK, Oldřich. Slovník sociální práce, Praha: Portál, 2016.

MATOUŠEK, Oldřich. (ed.) Encyklopedie sociální práce. Praha: Portál, 2013.

PĚNKAVA, Pavel. Specifikum a podstata sociální práce ve vztahu životnímu problému člověka In: KŘÍŽOVÁ, Eva (ed.). Sociální práce v mezioborové perspektivě, Praha: Karolinum, 2023.

PILÁT, Miroslav. Komunitní plánování sociálních služeb v současné teorii a praxi, Praha: Portál, 2015.

PROKOP, Daniel. Slepé skvrny, o chudobě, vzdělávání, populismu a dalších výzvách české společnosti. Brno: Host, 2019.

REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 1996

STRAUSS, Anselm, CORBINOVÁ, Juliet. Základy kvalitativního výzkumu, postupy a techniky metody zakotvené teorie. Boskovice: Albert, 1999.

Odborná periodika:

DOHNALOVÁ, Zdena. Výzkumníkovo desatero. Sociální práce. Asociace vzdělavatelů v sociální práci, 1/2011, ročník 11

KODYMOVÁ, Pavla. Sociální práce na venkově jako chybějící součást české praxe sociální práce. Fórum Sociální Práce, 2/2015

Elektronické zdroje:

Elektronické zdroje byly citovány na základě Generátoru online citací, který je dostupný na <http://www.generator-citaci.cz/>.

Median, Analýza dopadů nedostačujícího bydlení na školní a další problémy dětí v ČR, 2016 [online]. Copyright ©Rq [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: http://socialnibydeni.mpsv.cz/images/soubory/Analzy/Dopady_nevyhovujiciho_bydeni_na_deti.pdf

Agentura pro sociální začleňování, Strategický plán sociálního začleňování města Kadaň pro roky 2020-2024, [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2019, [cit. 26.2.2023], Dostupné z:

http://file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/SPSZ_Kada%C5%88_2020-2024.pdf

Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb na roky 2021-2025 - město Kadaň. 2020, Město Kadaň-město Kadaň [online]. [cit. 6.11.2022], Dostupné z: <https://www.mesto-kadan.cz/cs/mesto/rozvoj-mesta/komunitni-planovani/komunitni-plan-socialnich-a-souvisejicich-sluzeb-na-roky-2021-2025.html>

Český statistický úřad, Výsledky sčítání 2021- otevřená data, [online]. Praha: ČSÚ, 2022, [cit.25.2. 2022], Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vysledky-scitani-2021-otevrena-data>

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví-město Kadaň. Město Kadaň-město Kadaň [online]. Dostupné online. [cit. 2023-20-01] z: <https://www.mesto-kadan.cz/cs/mestsky-urad/odbory-mestskeho-uradu/odbor-socialnich-veci-a-zdravotnictvi.html>

Český statistický úřad, Vybrané ukazatele za správní obvod Kadaň v letech 2001–2020 [online]. Dostupné online. [cit. 2022-12-12] z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/>

Kadaň. Úřad práce ČR [online]. Copyright © [cit. 04.10.2022]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/kadan>

KALVODA, Hynek. Sociální poradenství v ČR [online]. [cit. 2015-05-19]. Dostupné online.

Síť pro rodinu | Rodina v centru. Síť pro rodinu | Rodina v centru [online]. Copyright © 2023 Síť pro rodinu [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://sitprorodinu.cz/>

Registr poskytovatelů sociálních služeb. OK system [online]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do;jsessionid=888DE65A47A61045A05B48B6BAD38DD7.node1?SUBSESSION_ID=1677916625683_1

73/2011 Sb. Zákon o Úřadu práce ČR. Zákony pro lidi - Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-73#cast1>

<https://www.czso.cz/documents/10180/24011083/32010401.pdf/3bbd131d-6024-4c36-8245-8582d2bace6c?version=1.0>

Seznam tabulek:

Tabulka číslo 1 - Seznam služeb, které byly zjištěny analýzou dokumentace.

Tabulka číslo 2 - Seznam služeb, které jsou v Hradci postrádány.

Tabulka číslo 3 - Seznam služeb, které obyvatelé využívají nebo využívali.

Tabulka číslo 4 - Seznam služeb, které obyvatelé Hradce postrádají.

Tabulka číslo 5 - Seznam služeb, do kterých by se uživatelé zapojili.

Seznam grafů:

Graf číslo 1 - Sociální služby nabízené v Hradci.

Graf číslo 2 - Sociální služby poskytované v Hradci omezeně.

Graf číslo 3 - Seznam služeb, do kterých by se obyvatelé Hradce zapojili.

Seznam příloh:

Příloha číslo 1 - Žádost o souhlas s možností nahlížet do dokumentace sociální služby.

Příloha číslo 2 - Souhlas s nahlížením do dokumentace SAS.

Příloha číslo 3 - Obsah dotazníku pro polostrukturované neformální rozhovory pro obyvatele Hradce.

Příloha číslo 4 - Snímek terénního deníku.

Příloha číslo 5 - Snímek terénního deníku.

Příloha číslo 6 - Fotografie v obci Hradec.

Příloha číslo 7 - Snímky Kadaně a Hradce, snímek bytovek v Hradci.

Příloha číslo 8 - Seznam sociálních služeb poskytovaných v Kadani a okolí.

Přílohy

Příloha číslo 1 - Žádost o souhlas s možností nahlížet do dokumentace sociální služby

V Kadani, 2. 4. 2022

Kateřina Fišerová, DiS.
Račetice 160
Žatec
43801

Věc: Žádost o poskytnutí dat

Vážená paní,

Obracím se na Vás s žádostí o pomoc při zpracování mé bakalářské práce na evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Jejím tématem je „Podpora a rozvoj sociálních služeb pro rodiny s dětmi v lokalitě Hradec-Rokle“. Práci zpracovávám pod vedením PhDr. Jaroslavy Šťastné, Ph.D. z katedry pastorační a sociální práce.

Cílem výzkumu je průzkum sociální problematiky v dané lokalitě. Na základě provedeného šetření budou analyzovány nabízené sociální služby a aktivity pro rodiny s dětmi, využití sociálních služeb a deklarované potřeby uživatelů služeb. Na základě tohoto výzkumu bude navržen návrh rozšíření sociálních služeb a další opatření vedoucích ke zlepšení životní situace obyvatel dané lokality.

Ráda bych Vás požádala o poskytnutí dat pro účely své práce:

- Poskytované služby v dané lokalitě.
- Spolupráce s jinými organizacemi.
- Realizace služeb mimo sociální služby.
- Výstupy z porad, týkajících se potřeb uživatelů a rozvoje v lokalitě.
- Jiná data, která by mohla přispět ke zdárnému vypracování bakalářské práce.

Zavazuji se, že Vámi poskytnuté informace využiji pouze pro potřeby svého výzkumného šetření. Jsem si vědoma, že se jedná o náročnou žádost, a proto předem děkuji za Vaší případnou pomoc.

S poděkováním Fišerová Kateřina, DiS.

Datum: 2. 4. 2023

Podpis: Kateřina Fišerová, DiS.

Příloha číslo 2 - Souhlas s nahlížením do dokumentace SAS

V Kadani, 2. 4. 2022

Tilia Kadaň, z. s.
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Vedoucí služby
Bc. Kristýna Fuksová
Jana Švermy 5
43201 Kadaň

Věc: Souhlas s možností využití informací z dokumentace SAS Tilia Kadaň

Tímto souhlasím, aby Kateřina Fišerová, narozená 20. 4. 1976 mohla využít informací z dokumentace SAS Tilia Kadaň. Informace může využít pouze pro účely zpracování bakalářské práce na evangelikální teologické fakultě Univerzity Karlovy. Jejímž tématem je „Podpora a rozvoj sociálních služeb pro rodiny s dětmi v lokalitě Hradec-Rokle“.

Datum: 2. 4. 2022

Podpis: Bc. Fuksová Kristýna
Sociálně aktivizační služby
pro rodiny s dětmi
TILIA Kadaň, z. s.

Příloha číslo 3 - Obsah dotazníku pro polostrukturované neformální rozhovory pro obyvatele Hradce

Před každým rozhovorem s respondentem byl představen výzkum a téma bakalářské práce. Respondenti byli informováni, že zjištěná data budou použita pouze do bakalářské práce. Všechny informace se budou anonymizovány a zápisy budou bezpečně uloženy.

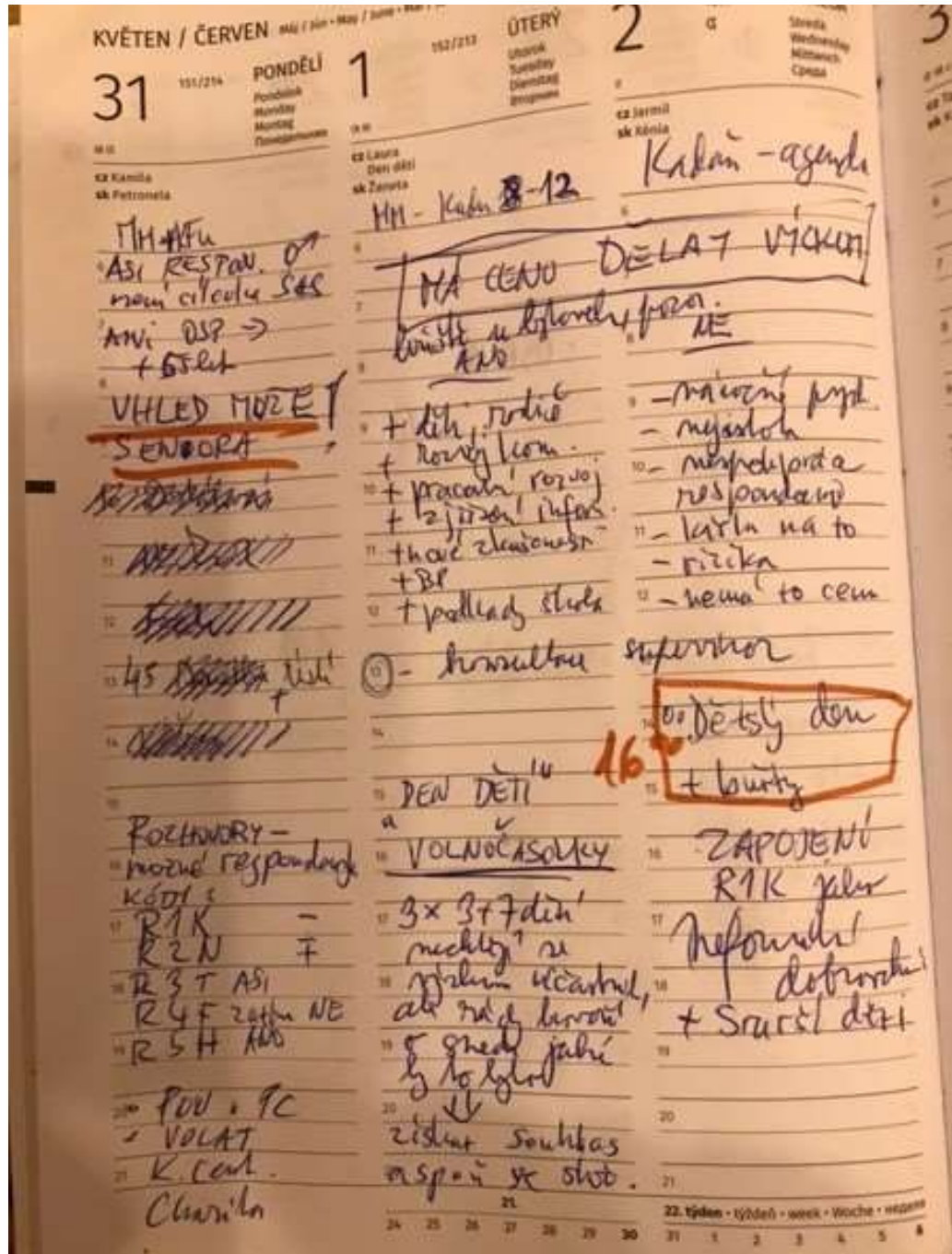
Každý respondent byl před rozhovorem dotázán, zda s rozhovorem a zápisem zjištěných dat do terénního deníku souhlasí.

Jestliže došlo ke změně názoru během rozhovoru, vždy bylo akceptováno přání respondenta a rozhovor byl ukončen.

Otázky pro respondenty.

1. Jaké sociální služby jste využívala, nebo v současné době využíváte?
1. Postrádáte nějaké sociální služby v Hradci?
3. Jste ochotna se zapojit do těchto služeb? A jak?

Příloha číslo 5 - Snímek terénního deníku, květen-červen 2021
 Zdroj: Kateřina Fišerová

Příloha číslo 6 - Fotografie v obci Hradec

Zdroj: Kateřina Fišerová, 2022

Bytové domy

Zázemí služby SAS Tilia Kadaň z. s.

Požár před bytovými domy, 14. 2. 2023

Příloha číslo 7 - Snímky Kadaně a Hradce, snímek bytovek v Hradci.

Zdroj: mapy.cz 2023

